

12th HA National Forum Proceedings

A33

Creative Economy **ศิลปะแห่งการค้นหา “เทวดา” ในตัวเรา**

16 มีนาคม 2554 เวลา 13.00-14.30 น.

ห้อง Sapphire 3

ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

เจริญชัย ไชยไพฑูรย์วงศ์

(charoenchai.cha@gmail.com)

Siam Intelligence Unit

การอ้างอิง

เจริญชัย ไชยไพฑูรย์วงศ์. “Creative Economy ศิลปะแห่งการค้นหาเทวดาในตัวเรา.” 12th HA National Forum Proceedings: ความงามในความหลากหลาย. สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน), www.ha.or.th, 2554.

เก็บความสำคัญมาเล่า¹

เบื้องหลังผลงานชิ้นโบว์แดงของนักสร้างสรรค์ ไม่เคยได้มาง่ายดาย ล้วนมีเส้นทางที่ต้องฟันฝ่า มีแรงบันดาลใจเอาชนะความย่อท้อ มีความฝันถึงภาพอนาคต และมี “เทวดา” ที่นำพาสู่ความสำเร็จ

"เจริญชัย ไชยไพฑูริย์วงศ์" นักเขียนหนุ่มหน้าใหม่เจ้าของผลงาน “The Big Secret” ถ่ายทอด “ศิลปะแห่งการค้นหาเทวดาในตัวเรา” ผ่านชีวิตของนักสร้างสรรค์ ในเวทีประชุม “HA National Forum : ความงามในความหลากหลาย”

“เรเนสซองส์” หรือยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการในทวีปยุโรป ที่เฟื่องผ่านพ้นจากยุคกลางหรือยุคมืด เริ่มต้นขึ้นในประเทศอิตาลี รูปปั้นที่เป็นเสมือนตัวแทนจิตวิญญาณคนในยุคนี้คือ “กษัตริย์เดวิดที่ยิ่งใหญ่ของชาวอียิปต์” กำลังเงื้ออาวุธสังหารยักษ์ใหญ่โกลิแอธอย่างสง่างามกล้าหาญ ชายคนหนึ่งที่กำลังต่อสู้กับชีวิต ออกเดินทางไปอิตาลี กระทั่งเจอจิตวิญญาณของ “ไมเคิล แองเจโล” ในรูปปั้นหินอ่อนของเดวิด

แรกทีผลงานชิ้นนี้ปรากฏออกมา เจ้าเมืองช่างติหาข้อตำหนิว่าไม่สมบูรณ์ แองเจโลจึงปีนขึ้นไปเคาะ แล้วหินร่วงลงมา เจ้าเมืองจึงชื่นชมว่าดี ทั้งที่เขาแค่แอบกำก้อนหินขึ้นไปปล่อยลงมาเท่านั้น “ผมเห็นเทวดาในหินก้อนนั้น แล้วผมก็สลักมัน สลักมัน จนกระทั่งผมสามารถทำให้มันเป็นอิสระ” กระนั้นศิลปินผู้นี้ก็บอกว่า ความมหัศจรรย์ มาจากการทำงานหนัก!

“ถ้าเกิดว่าทุกคนรู้ว่าผมได้ทำงานหนักแค่ไหน เพื่อที่จะเป็นยอดฝีมือด้านศิลปะ ก็จะมีรู้สึกว่าผลงานเหล่านี้ ไม่มีความมหัศจรรย์อะไรเลย” แต่ที่โด่งดังกว่าสิ่งที่เขานำมาตลอดชีวิตกลับเป็น “ภาพวาดบนิหารโบสถ์ซิสติน” ที่กรุงโรม อิตาลี แม้ความตรากตรำจากผลงานนี้ ทำให้หลังปวดจนเรียกได้ว่าเป็นความพิการในเวลาต่อมา ทว่าเหนืออื่นใดคือความภาคภูมิใจของเขาต่อผลงานชิ้นนี้

ไมเคิล แองเจโล เป็นศิลปินร่วมสมัยที่โด่งดังพอๆ กับจิตรกรอย่าง เลโอนาร์โด ดา วินชี และความท้าทายมานะเอาชนะนั่นเอง ที่ทำให้ประติมากรอย่างเขา

¹ http://www.thaihealth.or.th/partner/partner_stor/21350

วาดรูปตะลึงโลกนี้ได้ จิตวิญญาณนี้ของแองเจโล กำลังบอกว่า นักสร้างสรรค์ต้องไม่ยึดติดกับแบบแผนเดิมที่เคยทำ ต้องลองค้นหาตัวเอง คิดในสิ่งที่ไม่เคยคิด ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ

มาถึงยุคสมัยของสังคมสารสนเทศหรือไอที ไม่มีใครไม่รู้จัก “สตีฟ จอบส์” เจ้าของบริษัทแอปเปิล ที่นอกจากเป็นผู้นำในวงการอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ เขายังเป็นผู้นำด้านการผลิตภาพยนตร์แอนิเมชันด้วยคอมพิวเตอร์กราฟฟิก เช่น ทอยส์ สตอรี อีกด้วย

ในช่วง 5-6 ปีมานี้ แอปเปิลได้รับรางวัลผลงานสร้างสรรค์และนวัตกรรมมากมาย และทั้งไอพอด ไอโฟน ล่าสุดคือ ไอแพด ล้วนเป็นสินค้าที่คนสมัยใหม่อยากครอบครอง ซึ่งเบื้องหลังความสำเร็จเหล่านี้ มาจากความคิด มุมมอง และประวัติชีวิตอันโลดโผนโชนของจอบส์

ชายผู้นี้ลาออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน แต่ต่อมาเขากลับได้รับเชิญไปกล่าวสุนทรพจน์ในมหาวิทยาลัยที่โด่งดังของสหรัฐอเมริกา นี่คือปาฐกถาของคนไม่จบปริญญาตรี...

“จงจำไว้ว่า การรู้สึกว่าคุณจะต้องตายในเร็ววัน เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดที่จะทำให้คุณเลือกสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิต เพราะเมื่อคุณตายทุกอย่างเป็นอิสระ ความคาดหวังจากภายนอก ความหยิ่งทะนงของเรา ความกลัวความล้มเหลวหายไปหมด ไม่มีคุณค่า แล้วทำไมเราไม่ทำสิ่งที่เรารักวันนี้ โฟกัสในสิ่งที่เราเชื่อเราอยากจะทำ และทำมันให้ดีที่สุด”

จอบส์ ยังบอกว่า การที่เราค้นพบงานที่ตัวเองรัก เหมือนได้ค้นพบคนรัก และงานที่เรารักยิ่งเปรียบเสมือนความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนที่คบหากันนาน มีแต่จะยิ่งดีขึ้นๆ เพราะต่างรู้จักกัน จุดเด่นของไอโฟนคือ ความเรียบง่าย ใช้งานคล่อง เป็นด้วยวัยหนุ่มของจอบส์สนใจในศิลปะเซน เขาเคยเดินทางไปหานักบวชในอินเดีย ความเชื่อโยงนี้จึงไม่ใช่ความบังเอิญ และเป็นสิ่งสำคัญของนักสร้างสรรค์ที่จะต้องเปิดโลกการเรียนรู้ให้กว้าง แลกเปลี่ยนกับคนที่หลากหลาย

โมเดลเทวดาในตัวเอง ลองเปิดใจค้นหาตัวเอง คิดในสิ่งที่ไม่เคยคิด ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ ความเจ็บปวดหรือความอับอายไม่ใช่เรื่องน่ารังเกียจ แต่สิ่งที่จะทำให้ชีวิตล้มเหลวคือการไม่กล้าก้าวเดินออกไป แล้วมองว่าตัวเองโง่ ด้อยค่า สัมผัสความเป็นมนุษย์ ทั้งในมุมที่เราเห็น และในมุมที่ลึกลงไปกว่านั้น ใช้เวลา 20% ในการ

ค้นหาความรู้นอกสาขาที่เราคุ้นเคย เรียนรู้ที่จะค้นหาความงามภายใต้ขีดจำกัดอัน
สิ้นของชีวิต

ชีวิตของคนสร้างสรรค์ทั้งหลายแหล่ “ไม่เคยมีความง่าย” กล้าที่จะลองทำ
แล้วคุณก็จะรู้ว่าการเป็นคนสร้างสรรค์มันเป็นศักยภาพที่จะทำได้ นักสร้างสรรค์ทุกคน
ล้วนต้องผ่านความเจ็บปวด แต่พวกเขาไม่เคยท้อแท้ จึงได้พบกับผลลัพธ์อันหอม
หวานอันจรรยยะไม่ได้มาจากฟ้า! ไม่มีสูตรความสำเร็จของนักสร้างสรรค์ แต่ทุกคนล้วน
มีความเร้าร้อนในการสร้างสรรค์ผลงาน และพวกเขาค้นหา“เทวดาในตัวเอง” เจอ

การสร้างแรงบันดาลใจ

การบรรยายใน session นี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นกับทุกๆ คน. แต่ละคนเกิดมาอาจจะมีมันสมองหรือมีทุนทรัพย์ไม่เท่ากัน แต่ทุกๆ คนสามารถเริ่มจากสิ่งเล็กๆ ได้และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในชีวิต, เพียงแต่เราอย่าฝันให้ไกลเกินไป หรืออย่ามองแต่สิ่งที่อยู่ตรงหน้ามากเกินไป เราควรที่จะหลอมรวมทุกอย่างเข้าด้วยกัน.

มองเห็นเทวดาในหินก้อนนั้น

ภาพแรกที่จะขอลำถึงคือรูปภาพของรูปปั้นซึ่งเป็นต้นกำเนิดในการเขียนหนังสือของผมที่ชื่อว่า “The Big Secret” บทหนึ่งในหนังสือเล่มนี้จะกล่าวถึงเรื่องการค้นหาเทวดาในตัวเรา. หลายท่านคงเคยเรียนมาในประวัติศาสตร์ศิลปะหรืออารยธรรม ภาพนี้คือภาพของ David ซึ่งเป็นรูปปั้นที่ปั้นขึ้นมาเมื่อ 500 กว่าปีที่แล้ว. ตัว David จริงๆ ในตำนานจะเป็นกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ของชาวยิวองค์หนึ่ง.

ในภาพนี้จะเห็นว่ามือของ David กำลังจะดึงอาวุธเพื่อที่จะยิงไปที่ยักษ์ตัวใหญ่ตัวหนึ่ง นั่นก็คือยักษ์ Goliath, ซึ่ง David เป็นมนุษย์ตัวเล็กๆ ธรรมดาคนหนึ่ง แต่ก็สามารถเอาชนะยักษ์ตัวใหญ่ได้. ถามว่ารูปปั้นนี้เกิดมาได้อย่างไร? รูปปั้นนี้

เกิดขึ้นในยุคเมื่อ 500 ปีที่แล้ว ยุโรปเข้าสู่ยุค Renaissance หรือยุคเกิดใหม่ ก่อนที่จะมายึดเป็นเจ้าอาณานิคมในอีกหลายร้อยปีข้างหน้า.

ในยุคดังกล่าว คนรู้สึกเหมือนตัวเองกำลังฟื้นเข้ามาค้นพบกับยุคสมัยใหม่ เขามีความมั่นใจในตัวเองมาก เพราะฉะนั้นรูปปั้นรูปนี้แสดงถึงความมั่นใจ แสดงถึงจิตวิญญาณของคนในยุคนั้น. อยากจะให้ท่านผู้ฟังในห้องนี้มีจิตวิญญาณ เพราะเชื่อเหลือเกินว่ายุคใหม่กำลังเริ่มต้นขึ้น แม้ว่าวิกฤตทางการเมืองกำลังรุมเร้าเราอยู่แต่เราต้องเชื่อมั่น.

มีเกิ้ลด์เล็กๆ นิดหนึ่งเกี่ยวกับรูปปั้นนี้. เดิมก่อนที่จะมาเป็นรูปปั้นนี้ มันเป็นเพียงหินอ่อนก้อนหนึ่งในเมือง Florence ของประเทศอิตาลี. แล้วไม่มีช่างคนไหนกล้าแกะสลักออกมา เพราะกลัวว่าจะไปทำให้หินอ่อนที่ยิ่งใหญ่อันนี้มัวหมองได้ ถ้าทำไม่ดีจะมีปัญหาได้. แต่ Michelangelo ซึ่งเป็นศิลปินยุคเดียวกับ Leonardo da Vinci ก็อาสาปั้นจนงดงามขนาดนี้. เมื่อเจ้าเมืองจะมาดูรูปปั้น เขาก็รู้สึกว่าจะต้องมีอะไรสักอย่าง คือของที่มันสุดยอดแล้วถ้าผมเป็นเจ้าของแล้วไม่ตีช่างปั้นเลยจะเสียฟอร์ม เจ้าเมืองก็เลยตีว่าจมูกใหญ่ไป. Michelangelo ซึ่งเป็นศิลปินที่แกะสลักก็รู้สึกว่าผลงานของเขาสร้างมาดีแล้ว ไม่อยากให้ตีอะไร เขาเลยขึ้นไปเคาะๆ ทำให้หินร่วงลงมา เจ้าเมืองก็บอกว่าดีแล้ว. แต่แท้จริงแล้ว Michelangelo ไม่ได้ทำอะไรเลย เขาแอบพกก้อนหินขึ้นไปแล้วแกล้งปล่อยลงมา นี่แหละคือความภูมิใจของศิลปิน. บางทีมันเป็นอะไรที่เล็กๆ น้อยๆ แต่มันเป็นเกร็ดที่น่าสนใจ. ซึ่งในหนังสือของผมที่เขียนมา 9 บท มีอยู่เพียงบทเดียวที่คนพูดถึงหรือสนใจ (ไม่รู้จะดีใจหรือเสียใจ) คือบทเรื่องเทวดาในตัวเราแหละ, แต่ว่าผมไม่ท้อ ผมมองว่ามีคนสนใจแม้เพียงบทเดียวก็ยังดีกว่าไม่มีคนสนใจเลย.

**If people knew how hard I had to work to gain my mastery,
it would not seem so wonderful at all.**

อันนี้คือเป็นประโยคที่อ้างว่า Michelangelo เป็นคนพูด. คือเราต้องเข้าใจอย่างหนึ่งว่าในยุคโบราณ เราไม่รู้หรือว่าใครพูดอะไรหรือทำอะไรบ้าง. ประวัติศาสตร์ที่วามาทังหลาย บางทีก็เป็นเพียงสมมุติฐาน. แต่ตรงนี้สะท้อนจิตวิญญาณของ Michelangelo, “ถ้าเกิดว่าคนรู้ว่าผมได้ทำงานหนักแค่ไหนเพื่อที่จะเป็นยอดฝีมือทางด้านศิลปะ คนก็จะรู้สึกว่าภาพเหล่านี้ไม่มีความมหัศจรรย์อะไรเลย.” ซึ่ง Michelangelo เป็นคนดังไม่แพ้ Leonardo da Vinci เพียงแต่ว่า

Leonardo da Vinci เขาได้ถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ก็เลยดังกว่า
Michelangelo

ภาพนี้เป็นภาพของ Michelangelo ศิลปินที่ยิ่งใหญ่ซึ่งเขาเป็นคนที่หน้าตา
จริงจังมาก, หลายคนเคยพูดว่าศิลปินกับนักบวชใกล้เคียงกัน. Michelangelo บอก
ว่า “I saw the **angel** in the marble and carved until I set him **free**”
(ผมเห็นเทวดาในหินก้อนนั้นและผมก็สลักมันจนกระทั่งผมสามารถทำให้มันเป็น
อิสระขึ้นมาได้). เป็นการเล่าค่านิดหนึ่ง คือกำลังจะบอกว่าหนังสือที่เป็นแรงบันดาลใจ
ใจของบทหนึ่งในหนังสือ The Big Secret เป็นหนังสือที่กล่าวถึงชายคนหนึ่งซึ่งเป็น
คนในยุคปัจจุบันที่กำลังท้อแท้ในชีวิตและได้เดินทางไปประเทศอิตาลี. ตอนนั้นเขามี
ปัญหากับแฟน มีปัญหาเรื่องเงิน เรื่องอะไรต่างๆ, เขาได้ไปเจอวิญญาณของ
Michelangelo มาพูดอะไรกับเขา. และประโยคหนึ่งที่บอกว่า เรายามองก้อนหิน
เป็นแค่ก้อนหิน ถ้าเรารู้ถึงพลังที่อยู่ในวิญญาณตรงนั้นเราจะปลดปล่อยมันออกมาได้
ก็คือปลดปล่อยออกมาเป็นรูปปั้นของ David. แม้ว่าวัตถุดิบของจะไม่มีชีวิต แต่ด้วย
ความมุ่งมั่นในจิตใจของมนุษย์สามารถที่จะทำให้หินก้อนหนึ่งมีชีวิตขึ้นมาได้. และ
อย่าลืมประโยคแรกที่กำลังกล่าวไปในตอนต้น คือต้องผ่านการทำงานหนัก ไม่ใช่อยู่ๆ

Michelangelo จะมีพรสวรรค์มาจากไหน พรสวรรค์ไม่มี. อย่างที่บอก wonderful มาจาก hard work/work hard แต่จะ work hard อย่างไรถ้าฟังจนจบอาจจะรู้วิธี.

ก่อนอื่นขอบอกว่าผมรู้สึกกลัวมากเลยที่จะมาพูดเรื่องศิลปะกับเศรษฐกิจให้คุณหมอ พยาบาล เกษตรกร ผมรู้สึกว่ามาผีดงานหรือเปล่า. แต่เมื่อสักครูได้ฟังเทพสัมภาษณ์คุณหมออนุวัฒน์ ผมก็มั่นใจว่ามาไม่ผิด. ท่านได้กล่าวถึงความตายและจิตใจของคนป่วย ซึ่งการได้ดูแลเขาก่อนตายมันมีความสำคัญมากกว่าการที่เขาตายจากไป.

Death & Creativity

ก่อนที่ผมจะพูดถึงความตายและการสร้างสรรค์ ผมอยากจะบอกว่าถึงแม้ว่าผมจะเรียนจบปริญญาตรีวิศวะซึ่งเป็นเครื่องยนต์กลไก เรียนจบปริญญาโท เศรษฐศาสตร์ซึ่งเป็นเรื่องเงินๆทองๆ แต่ผมเป็นนักประวัติศาสตร์. ผมศึกษาประวัติศาสตร์มาเยอะ บางทีผมอาจจะรู้จักคนยุคโบราณมากกว่าคนยุคปัจจุบันก็ได้. ผมมาศึกษาแล้วก็พบความจริงอย่างหนึ่งว่า เวลาเรามองอดีตเราชอบเอา judgement หรือความรู้สึกของเราไปตัดสิน. จริงๆ แล้วคนโบราณมีความเป็นอยู่ที่ไม่อยากจะใช้คำว่าแร้นแค้น แต่แย่กว่าเรา, ผมเคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง เขาบอกว่าฮอว์เต้หรือกษัตริย์ในยุคโบราณมีความเป็นอยู่ที่แย่กว่าพวกเราในยุคปัจจุบัน. เราจะทำใจกันก็ยังมียกมือใช้ติดต่อสื่อสารได้ กษัตริย์กว่าที่จะส่งม้าเร็วไปพันลี้ใช้เวลาเป็นวัน แต่เราโทรศัพท์กริ่งเดียวถึงแล้วด้วยราคาเพียง 3 บาท 5 บาท เราเหนือกว่าแล้ว. สมัยก่อนมเหสีหรือนางสนมของกษัตริย์คลอดลูก โอกาสตาย 50 : 50 หรือแย่กว่านั้น แม้แต่คนที่จนที่สุดเวลาลอดลูกมากก็มีโอกาสรอดสูงกว่าด้วยซ้ำ มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เรพัฒนามาไกลแล้ว. เพราะฉะนั้นเวลาเรามองว่าชีวิตเราไม่ดี แต่เราอาจจะดีกว่าบรรพบุรุษของเราตั้งมากมาย.

ท้ายที่สุด ผมอยากจะบอกว่าเราอย่าไปตัดสินหรือคิดว่าวันนี้เราดีกว่าคนยุคก่อน. เขาก็มีความสุขตามอัตภาพของเขา ภายใต้เงื่อนไขวัตถุของเขา เขาอาจมีจิตใจที่ดีกว่าเราก็ได้ หรือทำให้จิตใจพอๆ กัน เขาก็อาจจะมีความสุขในยุคของเขาก็ได้. สิ่งที่ผมอยากจะบอกเกี่ยวกับเรื่องความตายและการสร้างสรรค์คือว่า มนุษย์ในยุคก่อนเต็มไปด้วยความไม่แน่นอนของชีวิต. จากที่เคยศึกษาหลักของ creativity มา สมองของคนเรามีกลไกที่สลับซับซ้อนมาก โดยเฉพาะคุณหมอทั้งหลายที่เคยเรียนทฤษฎีของ Charles Darwin หรือของหลายๆ คน จะกล่าวไว้ว่า มนุษย์มีหน้าที่

สำคัญคือการสืบเผ่าพันธุ์ เหมือนกับธรรมชาติ design ให้ต้องผลิตลูกหลาน ต้องผลิตอารยธรรมขึ้นมา เพื่อที่จะทำให้การสร้างสรรค์มันเกิดขึ้น.

Death vs Creativity

“มนุษย์” ในยุคก่อนศตวรรษที่ 21 เต็มไปด้วยความไม่แน่นอนของชีวิต
วิธีพิชิตความตาย คือ การสร้างสรรค์ผลงานที่ไม่มีวันตาย
(Art is the monument of life)

แต่คนในยุคโบราณทุกอย่างมันพร้อมจะตาย จะตายวันตายพรุ่งก็ไม่รู้ วันนี้มีกินอยู่ดี ๆ พรุ่งนี้อาจจะอดอยาก. ในปัจจุบันเราจะยากไร้อย่างไร พอเดินออกไป 7-11 เราก็ซื้อของได้แล้ว ไม่ว่าจะ 5 บาท 10 บาท หรือ 100 บาท. อย่างวันนี้เราได้ยินข่าวว่าต่างจังหวัดฝนฟ้าแล้งไม่ตกตามฤดูกาล แต่เรายังมีกินกันระดับหนึ่ง, หรือประเทศต่างๆ ที่มีปัญหาก็ยังดีกว่าคนยุคโบราณ. ลองไปศึกษาประวัติศาสตร์แล้วเราจะเข้าใจ ผมก็เลยเกิด Idea ขึ้นมาว่า วิธีการหนึ่งของคนโบราณก่อนที่จะพิชิตความตาย คือการสร้างผลงานศิลปะหรือการสร้างผลงานที่ยิ่งใหญ่ขึ้นมา, ผมใช้คำว่า art is the monument of life. ที่ผมพูดถึง art เยอะ มันจะไปเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เยอะ แต่จริงๆ เราสามารถประยุกต์ใช้ในเรื่องของเราได้ คือการที่เราหลายคนก็อาจจะจะเป็นพ่อเป็นแม่ การที่เราเลี้ยงลูกสักคนให้เติบโตขึ้นมาจนอายุ 20 ปี หรือ 30-40 ปีก็นับเป็นผลงานที่ยิ่งใหญ่แล้ว ไม่ต้องมองอันไกล.

Ars Longa, Vita Brevis

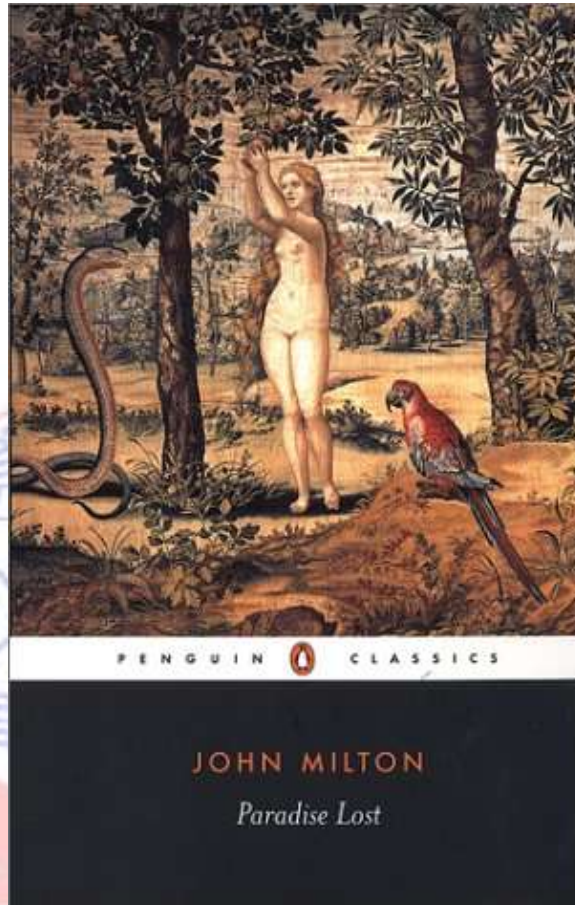

นี่เป็นศัพท์ภาษาละติน *ars longa* คือศิลปะอันยืนยาว, *vita brevis* คือสั้น. ภาพนี้คือผลงานของ Michelangelo เขาได้รับการมอบหมายให้ไปวาดรูปบนเพดานวิหารของโบสถ์ที่ชื่อว่า วิหารซิสติน (The Sistine Chapel). ซึ่งจากรูปปั้น David ที่เราเห็น Michelangelo ไม่ได้เป็นนักวาดรูปเขาเป็นนักปั้น. แต่เนื่องจากเขาเป็นคู่แข่งกับ Leonardo da Vinci คนก็บีบให้เขามาวาดรูปแข่งกัน สุดท้ายก็เลยออกมาเป็นภาพภาพนี้.

ปรากฏว่าภาพนี้ทำให้ Michelangelo กลับมีชื่อเสียงมากกว่างานที่เขาทำมาตั้งแต่วัยหนุ่ม คือการเป็นนักปั้นรูปปั้น. รูปปั้นก็สวยแต่ภาพวาดกลับดังกว่า ทำให้มีชื่อเสียงมากกว่า. สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าคนเราอย่าไปยึดติดกับแบบแผนที่เราทำบางที่เป็นงานที่เราไม่อยากจะทำเลยเปื้อนมาก แต่บางทีมันเป็นศิลปะเหมือนกัน. เขาเปื้อนมากไม่ยักวาด แต่ศิลปินเป็นคนที่ยอมมาทำ เมื่อถูกท้าทายขึ้นมาแล้ว เงินทองเสียเท่าไรไม่ว่า แต่เกียรติศักดิ์หรือเกียรติยศสำคัญกว่า. Michelangelo ทนวาดรูปนี้จนเกิดอาการปวดหลัง ซึ่งกลายเป็นความพิการอย่างหนึ่งในชีวิตเขาเลย แต่ก็ เป็นผลงานที่ภาคภูมิใจที่ฝากไว้ให้โลก. ถ้าท่านใดแวะไปกรุงโรมก็ไปดูรูปภาพนี้ เป็นรูปภาพที่ยิ่งใหญ่มากจริงๆ มันมีอีกภาพที่ยิ่งใหญ่ แต่เวลาไม่พอก็เลยไม่ได้นำมาเสนอ.

ในภาพนี้จะมีรูปกำเนิดของมนุษย์และการที่มนุษย์ทำบาปแล้วจะถูกไล่ออกจากสวรรค์. เป็นภาพของศาสนาคริสต์แต่ผมอยากบอกว่ามันสื่อได้กับทุกคน เรื่องศาสนาไม่ได้เป็นประเด็นสำคัญ.

The Blind Poet

หนังสือเล่มนี้ชื่อว่า Paradise Lost แปลว่าสวรรค์ที่หายไป, ผมเขียนว่า The Blind Poet. ผลงานเล่มนี้บางท่านอาจจะไม่รู้จัก แต่ท่านอาจจะรู้จัก Shakespeare ซึ่งเป็นคนเขียนบทละครที่เป็นอมตะจนถึงทุกวันนี้. มีคนบอกว่าละครของ Shakespeare ไม่เคยหยุดเล่น เพราะว่าแต่ละประเทศนำบทละครเขาไปเล่น, ผมจะบอกว่า John Milton เป็นที่สองรองจาก Shakespeare เท่านั้น. เขาเป็นกวีตาบอด ซึ่งตาเขาไม่ได้บอดตั้งแต่แรก เขาเป็นกวีและเป็นผู้ต่อสู้เสรีภาพทางการเมือง แต่เขาอ่านหนังสือมากเกินไป และยุคนั้นแสงไฟยังมีไม่มากเท่านี้ อายุประมาณ 40-50 ปี ตาก็เลยบอดลง.

ลองนึกภาพว่าถ้าเราตาบอดจะทำอย่างไร เราแทบไม่อยากจะมีชีวิตอยู่เนื่องจากชีวิตมืดมนไปแล้ว. เช่นเดียวกับ John Milton เขาก็ไม่ได้เป็นเทวดาที่ไหน ชีวิตเขาทุกข์ทรมานอยู่ช่วงหนึ่ง. แต่เขามาคิดได้ว่าบางทีพระเจ้าคงอยากให้เขาตาบอด เขาไม่โทษใคร. เขาได้ใช้ชีวิตที่เหลือของเขาเพื่อประพันธ์ผลงานที่ยิ่งใหญ่ผลงานเล่ม

นี่ เขาให้ลูกสาวจด คือตาบอดแต่จินตนาการสว่างไสว. ลูกสาวไม่ได้มีความรู้อะไรเลย ไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษาละตินเลย แต่ก็สามารถจดออกมาเป็นหนังสือเล่มนี้. ตรงนี้ไม่ได้ต้องการจะบอกศิลปะหรือหนังสืออะไรมากมาย เพียงแต่จะสื่อถึง The Blind Poet ว่าคนตาบอดหรือพิการอื่นๆ ก็สามารถมีชีวิตที่มีคุณค่าได้.

Welfare & Creativity

“เอเธนส์” เวลาว่างเหลือเฟือ เพราะมีทาสรับใช้
หากทว่า มนุษย์ยังคงดิ้นรนที่จะสร้างสรรค์ทั้งในเชิงศิลปะและปรัชญา
“ยุโรป” ในศตวรรษที่ 21 ที่เต็มไปด้วยความสะดวกสบายทางวัตถุ
หากทว่า ความปลอดภัยมั่นคงในชีวิตกลับทำให้ “พลังชีวิต” เหือดแห้ง

มีบางคนคิดว่า welfare จะสร้างรัฐสวัสดิการในยุโรป มันดีหรือไม่ดีอย่างไร? ตอนนี้อะไรมีปัญหากันเยอะ อย่างอังกฤษได้ข่าวว่าจะขึ้นค่าทอม 3 เท่า ระบบสวัสดิการต่างๆ จะถูกตัดมากมาย, ก็เลยเกิดคำถามขึ้นว่า ระบบสวัสดิการนำไปสู่ความขี้เกียจหรือความขยันของคนบางคน. ผมอ่านหนังสือเล่มหนึ่งเขาแย้งว่า สมัยเอเธนส์คนจะมีเวลาเหลือเฟือเพราะเป็นยุคทาส คนในสมัยเอเธนส์ก็ยังดิ้นรนที่จะสร้างศิลปะและปรัชญาที่ยิ่งใหญ่ อาทิ สถาปัตยกรรมกรีก ละครกรีก. ทำไมคนมีเวลาว่างเหลือเฟือ มีทาสรับใช้ ทำไมจึงสร้างได้?

ปัจจุบันยุโรปในศตวรรษนี้มีความสะดวกสบายมากมาย แต่ทำไมพลังชีวิตจึงเหือดแห้ง? ผมตีความหมายของผมเองว่า สมัยเอเธนส์เขาเป็นมนุษย์ยุคโบราณเก่า เขาถูกกดดันด้วยความไม่แน่นอนต่างๆ ในชีวิต. แม้ว่าจะมีทาส กษัตริย์โบราณมีคนรับใช้มากมาย แต่ชีวิตก็ไม่แน่นอน กษัตริย์เป็นโรคที่แพทย์ก็อาจรักษาไม่ได้. ความบกพร่อง ความด้อย ความเสียเปรียบทุกทางในชีวิต มันกลับทำให้คนโบราณเข้มแข็งกล้าแกร่งกว่าคนในยุคปัจจุบันแบบเทียบกันไม่ได้. ปัญหาคงไม่ได้เกิดจากสวัสดิการ ปัญหามันอยู่ที่ตัวเราเอง หรืออย่างน้อยปัจจัยภายนอก. ถ้ายุคนี้มันสบายเกินไป เราสร้างปัจจัยกดดันที่จะทำให้ตัวเรามีพลังสร้างสรรค์ได้. ฝากคุณพ่อคุณแม่ทุกคนไว้ ถ้าเกิดท่านใดที่มีเงินที่จะทำให้ลูกสุขสบาย บางทีเราอาจจะสร้างเงื่อนไขบางอย่างเพื่อกระตุ้นลูก อาจจะจำกัดค่าใช้จ่ายบางอย่างหรือกระตุ้นให้ลูกได้ลงดินรนด้วยตัวเอง, ผมคิดว่าอย่างน้อยลูกของท่านก็จะดีขึ้นแน่นอน.

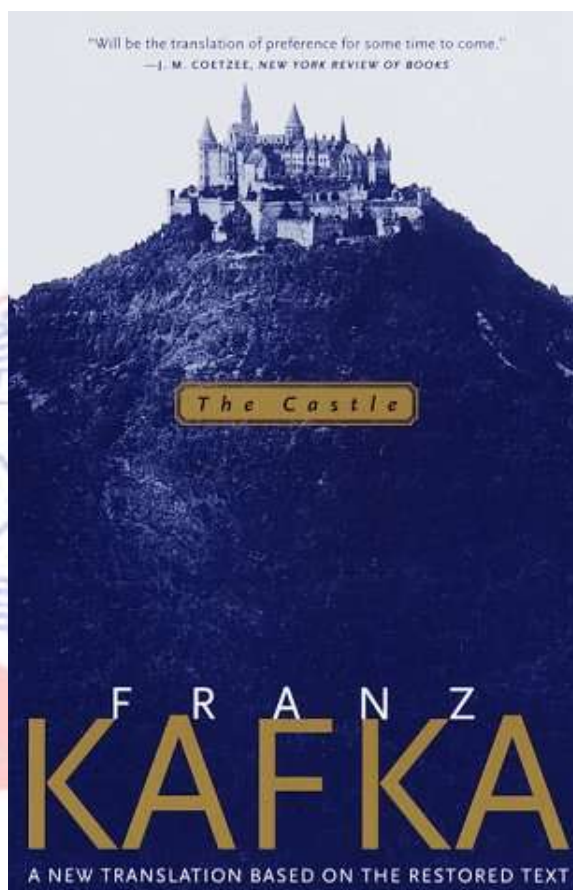
สิ่งที่จะพูดในวันนี้ คือทุกอย่างในโลกมันหลายมุม มี 2 มุม 3 มุม 4 มุม. อยากให้พวกเราลองมองมุมกลับบ้างว่า ระบบ Welfare ได้ทำให้ผู้หญิงคนนี้เป็น JK Rowling ผู้เขียนผลงาน Harry Potter ดูภาพทางซ้ายปี 2000 ดูหน้าแล้วดูไม่ได้ยังไม่สวย แต่พอดูภาพทางขวาเธอสวยงามมาก. ความต่างอยู่ตรงไหน?

ถ้าใครที่เคยศึกษาประวัติของเธอ จะรู้ว่าเธอเกิดในครอบครัวที่ไม่ได้ร่ำรวย แต่ชีวิตก็ไม่ได้ทุกข์ระทม. เธอมีความฝันในชีวิตรวยเยาว์ว่าอยากจะเป็นนักเขียน. ให้ท่านลองคิดว่าถ้าเราเป็นพ่อแม่ของเธอ ลูกบอกว่าอยากเป็นนักเขียนซึ่งเป็นวิชาที่ไม่เกี่ยวกับการทำมาหากิน ท่านจะให้ลูกเรียนไหม? เราก็คงจะคิดหนัก. สุดท้าย JK Rowling ก็เลยต้องใช้ชีวิตของตัวเองแบบครึ่งๆ กลางๆ คือจะเป็นนักเขียนก็ไม่ได้เต็มที่ จะทำงานไปเลยก็ไม่ได้เต็มที่ สุดท้ายก็นำไปสู่วิกฤตคือต้องออกจากงานและต้องหย่ากับสามี. ท่านลองคิดว่าผู้หญิงที่สูญเสียทั้งงาน สูญเสียทั้งสามีจะเลวร้ายแค่ไหน, แต่โชคดีที่มีสวัสดิการ ถึงแม้จะไม่มากมายอะไร แต่ก็ช่วยให้เขาดำรงอยู่ได้.

สิ่งที่อยากจะสื่อต่อคือ JK Rowling บอกว่าวิกฤตครั้งนี้ไม่มีอะไรจะเสียแล้ว. ถ้ายังมีสามี ยังมีงานให้ทำอยู่ เขาคงไม่กล้าที่จะทุ่มเทเวลาทั้งหมดของชีวิตเพื่อเขียนนิยายที่ไม่รู้ว่าขายได้หรือเปล่า. วิกฤตนี้แปรเปลี่ยนเป็นว่าเธอไม่มีอะไรจะเสีย ถ้าคนเราไม่มีอะไรจะเสียมันต้องคิดแล้วว่าอะไรที่สำคัญในชีวิตก็ลงมือทำเต็มที่. ตอนทำเสร็จไม่ใช่ว่าสำนักพิมพ์จะรับง่าย ๆ เป็นสิบกว่าสำนักพิมพ์จึงจะมีคนเห็นแวว. ผมอยากจะสะท้อนตรงนี้ว่าของดีหรือสิ่งที่ทำแล้วมันดีก็สามารถทำให้เปลี่ยนผู้หญิงธรรมดาคนหนึ่งเป็นเศรษฐี. ไม่ใช่ทุกคนจะเห็น สำนักพิมพ์ตั้งสิบสำนักพิมพ์ก็ไม่เห็นคุณค่า. ผมไม่ได้ต่อว่าสำนักพิมพ์ ผมต้องการจะบอกว่าบางครั้งของของเราหรือสิ่งที่เราทำดี ณ วันนี้ ต้องมีคนเห็นสักวัน บางครั้งมันต้องรอเวลา. แต่ถ้าท่านดีจริง

สุดท้ายก็จะมีคนเห็นแล้วผลตอบแทนหรือคุณค่าที่ให้กับสังคมก็จะตามมา นี่เป็นตัวอย่างที่น่าสนใจ.

Unfinished

ภาพนี้เป็นภาพหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ The Castle. บางครั้งคนเรามักจะเกิดคำถามตามหลังว่า ถ้าวันนี้เราทำงานซึ่งอาจจะไม่ใช่งานที่ยิ่งใหญ่มาก แต่งานชิ้นนี้ต้องใช้เวลา 5 ปีข้างหน้า บางคนถึงกับท้อแล้ว. บางคนคิดว่ามันจะล้มเหลวระหว่างทางหรือไม่ หรือควรจะเปลี่ยนไปทำอะไรที่มันสั้นกว่านี้จะดีไหม? แต่ผมอยากบอกว่างานทุกงานที่มีคุณค่า ถึงแม้ว่าเราจะตายในขณะที่เราทำงานตรงนั้น มันก็มีคุณค่าของมัน ซึ่งคุณค่าของมันไม่ได้วัดว่างานนั้นจะสำเร็จ 100% หรือเปล่า. ถ้ามันมีคุณค่าก็ให้ทำเพราะถือว่าตายในหน้าที่ตรงนั้นก็ถือว่าสำเร็จแล้ว.

สาเหตุที่หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ยิ่งใหญ่. หนังสือเล่มนี้อาจจะอ่านไม่ได้ง่ายนัก ไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย แต่ฝรั่งถือว่าเป็นวรรณกรรมชั้นเลิศในศตวรรษที่ 20. คนเขียนเขียนไม่จบ unfinished คืองานที่ไม่จบ แต่ทว่ามันเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ได้. ถ้า

ไปศึกษาชีวิตของคนเขียนก็เหมือนกัน เขามีความขัดแย้งกับพ่อแม่ พ่อแม่อยากให้
เป็นนักกฎหมาย เขาเรียนจบด็อกเตอร์ แต่ตัวเขาอยากเป็นนักเขียน. เขาใช้เวลา
ช่วงกลางคืนเขียนงาน แม้พบกับปัญหาหลายอย่างในชีวิต แต่เขาก็ไม่ท้อถอยจนมี
ผลงานที่ยิ่งใหญ่ ณ วันนี้.

“มนุษย์” สิ่งมีชีวิตที่สลับซับซ้อนที่สุด

ปัญหาในยุคของเราคือจิตใจที่เจ็บปวด

**ความเจ็บป่วยเชิงกายภาพ ไม่ได้เป็นภัยคุกคามที่น่ากลัวที่สุดของมนุษย์อีกต่อไป
ความเจ็บป่วยทางจิตใจ ความเครียด ความกดดัน ความเปลี่ยนแปลง และการฆ่า
ตัวตาย ได้กลายเป็นปัญหาสำคัญที่สุดแห่งศตวรรษที่ 21**

จากตัวอย่างที่ยกให้เห็นหลายตัวอย่าง ผมอยากจะสรุปว่า “มนุษย์” เป็น
สิ่งมีชีวิตที่สลับซับซ้อนที่สุด, และสำหรับมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ความเจ็บปวดทาง
กายภาพยังเป็นภัยที่คุกคามอยู่ แต่ไม่ได้เป็นภัยที่น่ากลัวที่สุดต่อไป. อย่างที่ผมเล่า
ประวัติศาสตร์ในยุคโบราณว่า แม้แต่ฮอว์เต้ในยุคโบราณก็ยังไม่ได้รับการแพทย์ที่ดี
เหมือนยุคของเรา เราจะไปบ่นว่าเราไปรักษาหมอแล้วรอนานหรืออะไรต่างๆ แต่เรา
ก็ได้รับการรักษาทางการแพทย์ที่ดีกว่าคนยุคโบราณมาก และอาหารการกินเราก็
อุดมสมบูรณ์มาก.

แต่ปัญหาของคนในยุคเราคือจิตใจที่เจ็บปวด, เราอาจจะเห็นว่าเมืองไทยไม่
ค่อยเป็น. ในเมืองนอกแค่เรียนไม่ดีบางคนก็ฆ่าตัวตาย เมืองไทยก็ยังเป็น เคยได้ยิน
ข่าวบางคนทะเลาะกับแฟนโดดตักลงมาแถวเดอะมอลล์บางแค. คือความเจ็บปวด
ทางกายภาพก็สำคัญ แต่ว่าเราได้ดูแลจิตใจกันหรือยัง? บางทีเราเลี้ยงลูกดีทุกอย่าง
มีความสุขสบายในชีวิต เวลาเจ็บป่วยก็เข้าโรงพยาบาล แต่เราไม่ได้ดูแลเรื่อง
จิตใจ สุดท้ายลูกที่เราเลี้ยงดูทางกายภาพดีทุกอย่างฆ่าตัวตาย มันก็จบสิ้น.
เพราะฉะนั้นบางทีก็ควรหันมาดูแลบ้างเล็กน้อย แทนที่จะทุ่มเทกับทางด้านเงินทองหรือ
ทางกายภาพเพียงอย่างเดียว.

ชีวิต < “เงื่อนปม” ในใจที่ไม่อาจคลี่คลาย

**ข้าพเจ้าไม่ได้ชื่นชมรสชาติของสุรา
แต่ข้าพเจ้าชอบบรรยากาศของการร่ำสุรา**

รูปนี้หลายท่านที่ไม่ได้เป็นแฟนนิยายกำลังภายในก็คงไม่รู้จัก แต่ก็คงเคยได้ยินประโยคนี้ “ข้าพเจ้าไม่ได้ชื่นชมรสชาติของสุรา แต่ข้าพเจ้าชอบบรรยากาศของการร่ำสุรา” ซึ่งหลายคนใช้เป็นข้ออ้างสำหรับการดื่มสุรา. ที่นำข้อความของ Gu Long มาต้องการชี้ให้เห็นว่า Gu Long ป่วยเป็นโรคที่เกิดจากการดื่มสุรามากเกินไป ทำให้ต้องเข้าโรงพยาบาลถึง 3 ครั้ง 3 วัน. ครั้งสุดท้ายเขาบอกว่าถ้าการรักษาชีวิตไว้จะทำให้เขาขาดสีสันรสชาติ ชีวิตที่เงียบเหงาจัดจ้านก็ไม่ได้มีความสำคัญมากไปกว่าความตายเลย เพราะฉะนั้นเขาเลือกที่จะตายดีกว่า เขาก็เลยดื่มเหล้าที่เดียว 3 วัน 3 คืนแล้วเขาก็ได้ไปสวรรค์สมใจ. ซึ่งตรงนี้ผมไม่อยากจะตัดสินว่าพฤติกรรมของเขาดีหรือเลวอะไร หรือการดื่มสุราดีหรือไม่ดีอย่างไร แต่ผมบอกอย่างหนึ่งว่าชีวิตบางครั้งสำหรับคนบางคนมีคุณค่าน้อยกว่าเงื่อนปมในใจที่ไม่อาจคลี่คลายได้. ชีวิตของ Gu Long ถึงแม้ว่าเขาจะเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียง แต่ปมวัยเด็กในใจของเขาคือขาดความรักความอบอุ่นและก็มีปัญหาในชีวิตเขาหลายอย่าง.

กลับมาที่เรื่องเดิม จะเห็นว่าบางคนเห็นหน้าชื่นตาบาน มีชื่อเสียงในชีวิต ร่ำรวยเงินทอง อาจจะมีปมบางอย่างในใจก็ได้ เพราะฉะนั้นเราอย่าละเลยตรงนี้. ไม่

ว่าเราจะติดต่อกับใคร เราพยายามที่จะฟังเขาหลายๆ บางทีเราอาจจะเป็นกุญแจในการแก้ไขเงื่อนไขในชีวิตให้เขาก็ได้ จะได้ช่วยดูแลกันไป. สิ่งที่ยากจะสื่อสารกันก็คือว่าเรื่องของจิตใจเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน ซึ่งจะต่างกับเรื่องทางการแพทย์ที่มีการพัฒนากันมาหลายร้อยปีแล้ว เครื่องมือหรือความรู้ก็จะถูกส่งสมกันมา, แต่เรื่องของจิตใจเป็นนามธรรม มันส่งสมกันมาไม่มากพอ เราก็เลยส่งดูแลกันไปแล้วทำให้เกิดโศกนาฏกรรมขึ้นมากมาย. คำว่าเงื่อนไขคือทุกคนมีปมในใจ แต่บางคนปมมีมากและรุนแรงกว่าคนอื่น ต้องเข้าใจเขา ต้องดูแลเขาโดยเฉพาะคนที่เรารัก.

หลู่ซิ่น (1881 – 1936) บิดาแห่งวรรณกรรมจีนใหม่

"หากประชาชาติโง่เขลาและอ่อนแอแล้ว ต่อให้มีร่างกายที่สมบูรณ์สักเพียงใด ก็เป็นแค่วัตถุดิบประกอบการประจาน หรือเป็นผู้ชมที่ไร้ความหมายเท่านั้น"

ภาพนี้คือหลู่ซิ่น ซึ่งผมจะขอเล่าประวัติศาสตร์จีน. คือจีนในทุกวันนี้มีความฟูฟ่าเจริญ ใครๆ ก็อยากไปติดต่อลงทุนกับจีน. จีนตั้งแต่เปลี่ยนการปกครองปี 1911 หรือประมาณ 100 ปีก่อน ตอนนั้นจีนเป็นยุคที่วุ่นวายสับสนมาก คนจีนถูกฝรั่งรังแก รังแกกันเอง อะไรมันเลวร้ายมาก. กว่าที่จะยืนหยัดได้ในวันนี้ได้ จีนเพิ่งรุ่งเรืองมา 20 ปี อีก 80 ปีที่ผ่านมาแต่ความวุ่นวาย มีความสงบบ้างบางครั้งแต่ก็เจ็บปวด.

ประวัติของหลู่ซิ่นคือพ่อของเขาเจ็บป่วยต้องเข้ารักษาที่โรงพยาบาล และเขาก็ต้องเข้าไปโรงรับจำนำเพื่อนำทรัพย์สินที่บ้านไปจำนำเพื่อนำมารักษาพ่อเขา. เขาเลยฝังใจตั้งแต่เด็กว่าเขาอยากจะเป็นหมอ เพื่อรักษาคนป่วย แต่ก็เกิดจุดเปลี่ยนที่ทำให้เขาเปลี่ยนมาเป็นนักเขียน.

หลูซิ่นเล่าว่าเขาไปศึกษาการแพทย์ที่ประเทศญี่ปุ่น แล้วเขาไปเห็นสไลด์ที่เรียนในวิชาหนึ่งซึ่งเป็นวิชาที่ไม่สำคัญมากนัก เป็นภาพของเด็กจีนปล่อยให้เพื่อนร่วมชาติโดนทหารญี่ปุ่นรังแกและทำร้าย. เขาจึงมีความรู้สึกว่สิ่งที่เรียนมาอาจจะช่วยรักษาคนได้ แต่ถึงรักษาคนไปก็ไม่มีประโยชน์เพราะตราบใดที่เพื่อนร่วมชาติยังนิ่งดูตาย ปล่อยให้คนอื่นมาทำร้ายเพื่อร่วมชาติถึงรักษาไปก็ไม่มีประโยชน์. ถึงมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงแต่ก็ฆ่าตัวตาย หรือมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงสุดท้ายก็ปล่อยให้คนอื่นทำร้ายมันก็คือไม่มีชีวิตเหมือนกัน. หลูซิ่นก็เลยตัดสินใจว่าเป็นนักเขียนเพื่อปลุกคนให้ตื่นขึ้นมา.

ผมไม่ได้บอกว่าทุกคนต้องลาออกไปเป็นนักเขียน ผมแค่อยากบอกว่าอาชีพทุกอาชีพมีความสำคัญ. ถ้าเราค้นพบว่าในใจเราอยากจะเป็นอะไรให้เราทำสิ่งนั้น. อยากจะบอกว่ามุมมองของแต่ละคนมีความแตกต่างหลากหลาย เพราะฉะนั้นเราจึงทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด ถ้าเราเป็นหมอก็เป็นหมอให้ดีที่สุด แต่ถ้าเรารู้สึกว่าไม่ใช่เราก็จะไปทำอาชีพอื่นที่เหมาะสมกับตัวเรา คือคนยุคนี้มีโอกาสเลือกอาชีพมากมาย.

การค้นหว่าเราชอบอะไรเป็นเรื่องไม่่ง่าย บางครั้งต้องผ่านความเจ็บปวด แต่คุณค่าของมันหอมหวาน ซึ่งสิ่งที่อยากจะสื่อก็คือ เส้นทางมันไม่่ง่ายแต่ว่าทุกคนต้องกล้าที่จะเดิน.

“จิตวิทยา” แห่งการรักษาพยาบาล

**สาเหตุสำคัญในการฟ้องร้อง “แพทย์” ไม่ได้มาจากผลการรักษา
หากทว่า ความเย็นชา ความเร่งรีบ และการละเลยในความเป็น
มนุษย์ นับเป็นปัจจัยตัดสิน**

มาเข้าเรื่องวงการแพทย์ดีกว่า พอตีผมอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง ซึ่งจริงไม่จริงไม่รู้ เพราะผมไม่ได้อยู่ในวงการแพทย์. เป็นวารสารของอเมริกาซึ่งเขาบอกว่า สาเหตุสำคัญในอเมริกาที่มีการฟ้องร้องแพทย์ไม่ได้มาจากเรื่องผลการรักษา หรือที่โดนฟ้องร้องมาจากผลการรักษาไม่ดี. แต่แพทย์บางคนเขาไม่โดนเพราะว่าเขาพูดจากับคนใช้อย่างเข้าอกเข้าใจ มีการดูแลตอบคำถามที่ดีเขาก็เลยรอด. ไม่ได้บอกว่าเป็นเรื่องที่ดี แต่ว่าสะท้อนจิตวิทยาของมนุษย์ว่าคนไข้บางคนไม่ต้องการแค่การดูแลทางกายภาพ แต่อยากรู้อะไรเพิ่มหรืออยากรู้อะไรเพิ่ม.

“3 นาที” ที่พลิกเปลี่ยนชีวิตคน

**ศัลยแพทย์ที่ไม่เคยถูกฟ้องร้องใช้เวลากับคนไข้ 18.3 นาที
ศัลยแพทย์ที่เคยถูกฟ้องร้องอย่างน้อย 2 ครั้ง ใช้เวลากับคนไข้ 15 นาที**

เป็นกรณีศึกษาเรื่องการรักษาของศัลยแพทย์ เขาบอกว่าศัลยแพทย์ใช้เวลากับคนไข้ 18.3 นาที ไม่เคยถูกฟ้องร้อง แต่ในขณะเดียวกันคนที่ถูกฟ้องร้องอย่างน้อย 2 ครั้งใช้เวลากับคนไข้ 15 นาที คือเวลาต่างกันแค่ 3 นาทีที่มีผลแตกต่างกัน. ผมไม่ได้บอกว่าท่านจะต้องป้องกันตนเองไม่ให้ถูกฟ้องร้อง มันไม่ใช่สิ่งสำคัญและเมืองไทยเราตอนนี้ก็ยังไม่สำคัญมาก. แต่หลายครั้งคำถามของคนไข้ไม่ได้เป็นคำถามหรือเป็นคำพูดอะไรที่สำคัญนัก บางทีอาจจะถามสารทุกข์สุกดิบ เป็นคำถามง่ายๆ แต่มันมีผลต่อจิตใจแล้วมีผลต่อความเชื่อมั่น. ก็เช่นเดียวกับสินค้าว่าทำไมคนจึงอยากซื้อสินค้าแบรนด์หรูๆ ทั้งๆ ที่บางทีกระเป๋าก็อาจจะพอๆ กันแต่ความรู้สึกชอบต่างกัน. คนไข้บางรายเกิดเจอหมอคนนี้แล้วรู้สึกเย็นชาหรือรู้สึกไม่อยากจะรักษาก็ทำให้คนไข้รายนั้นพลาดโอกาสที่จะเจอกับหมอที่ดี ซึ่งตรงนี้เป็นประเด็นที่ต้องใส่ใจนิดหนึ่ง ขอแค่ 3 นาทีเท่านั้น.

Creative Doctor ผู้รักษาความ “ป่วยไข้” ทางสังคม

ทุกท่านคงจะคุ้นหน้าคุณหมอท่านนี้ คือศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ซึ่งท่านเป็นคนที่เปลี่ยนจากหมอที่รักษาคนไข้เป็นหมอรักษาผู้ป่วยทางสังคม ล่าสุดท่านเป็นสมาชิกปฎิรูปประเทศไทย. พอดีผมเป็นส่วนหนึ่งในการทำงาน ซึ่งท่านมีความคิดเหมือนหลู่ซิ่น คือประชาชนอ่อนแอถูกทำร้ายถึงรักษาไปก็ไม่มีประโยชน์ หรือท่านมีความคิดอย่างไรยากที่จะรู้ แต่ก็ประทับใจในจิตใจที่เอื้อต่อสังคมของท่าน.

สิ่งที่อยากจะสื่อคือว่า คนเราย้ายึดติดกับกรอบของเราว่าเป็นแพทย์ก็ต้องรักษา ซึ่งคนเราสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้และก็ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้. อย่างคุณหมออนุวัฒน์ท่านก็เป็นหมอกระดูกมาก่อน แต่ท่านก็ไม่ได้รักษาต่อไปแล้ว ท่านไปทำวิจัย ไปทำระบบจัดการ. ผมรู้สึกอย่างหนึ่งว่าการแพทย์ต้องประกอบด้วยหลายส่วน พยาบาลก็สำคัญ เภสัชกรก็สำคัญ คือทุกองค์ประกอบสำคัญ. การจัดระบบ HA หรืองาน HA วันนี้บางทีอาจจะมองว่าไม่เกี่ยว เป็นเรื่องของการบริหารจัดการ แต่ผมว่าถ้ามีการบริการที่ดี คนไข้ก็จะอยากจะมา คนไข้ป่วยนิดหน่อยก็มาก่อนที่โรคจะลุกลามไป.

“โรคหัวใจ” ในศตวรรษที่ 21

อันนี้แค่อยากบอกว่า โรคหัวใจในศตวรรษที่ 21 มันอาจจะหมายถึงโรคหัวใจจริงๆ ก็ได้ หรืออาจจะหมายถึงหัวใจของคนที่ย่อแอหรือมีปัญหาที่มีความท้อแท้ อะไรในชีวิต. เรามาช่วยกันดูแลหัวใจของกันและกัน ใครถนัดดูแลโรคหัวใจก็ดูแลไป ใครถนัดในการเป็นหมอดูแลจิตใจก็ดูแลกันไป.

Creative Economy วิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21

“Creative People” แห่งศตวรรษที่ 21

กลับมาพูดถึงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่ บุคคลในภาพนี้เป็นเจ้าของบริษัท Apple ที่ผลิต iPhone ขึ้นมา. เขามีประวัติที่โลดโผนมาก ชีวิตของเขาถ้า search ดูรางวัลต่างๆ ของบริษัท Apple ในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมาได้รับรางวัลเชิง Creative เชิงนวัตกรรมเยอะมาก ไม่ว่าจะเป็น iPod , iPhone หรือแม้แต่ iPad ซึ่งเป็นสินค้าที่ทุกคนอยากจะได้ไว้ครอบครอง. ชีวิตของเขาซึ่งเป็นคนสร้างสรรค์ทั้งหลายมันไม่มีความง่าย แต่เขาก็ไม่เคยท้อแท้บอกบ่่าฝ่าฟันผจญวิกฤตทั้งหลาย แค่เพื่อที่จะเป็นคน

สร้างสรรค์อย่างที่ได้. เรามักจะชอบมองแต่ผลิตภัณฑ์ iPhone สร้างดี แต่ไม่เคยมองชีวิตเลย. อยากจะให้ลองค้นหาหรือศึกษาชีวิตของผู้ที่สร้าง ท่านอาจจะได้อะไรที่มากกว่าโทรศัพท์เครื่องหนึ่ง.

มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด 2548

Remembering that I'll be dead soon is the most important tool I've ever encountered to help me make the big choices in life. Because almost everything — *all external expectations, all pride, all fear of embarrassment or failure* - these things just fall away in the *face of death*, leaving only what is truly important. Remembering that you are going to die is the best way I know to avoid the trap of thinking you have something to lose. You are already naked. There is no reason not to follow your heart.

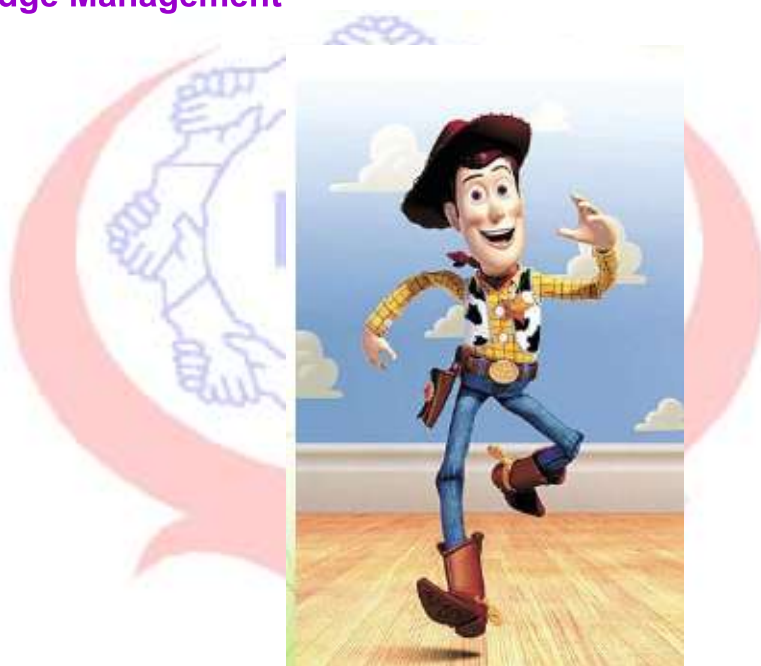
อันนี้ผมอยากจะยกปาฐกถาของบุคคลที่ไม่ได้จบปริญญา คือคุณ Steve Jobs ซึ่งลาออกจากมหาวิทยาลัยเหมือนคุณ Bill Gates แต่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดเป็นมหาวิทยาลัยของอเมริกาเชิญเขาไปพูดปาฐกถา. ผมขอสรุปความเลยว่า “จงจำไว้เลยว่าความรู้สึกว่าตัวเองจะต้องตายในเร็ววัน เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดที่จะช่วยทำให้คุณเลือกสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของคุณ เพราะว่าเมื่อคุณตายทุกอย่างก็สูญสลาย ความคาดหวังจากภายนอก จากพ่อแม่จากลูก ความหยิ่งทะนงของเรา ความกลัว ความล้มเหลวหรือทุกสิ่งทุกอย่างมันหายไปหมดไม่มีคุณค่า แล้วทำไมเราไม่ทำในสิ่งที่เรารัก ณ วันนี้.” เราไปห่วงอะไร กังวลหลายๆ เรื่อง ขอเพียงเราโฟกัสในสิ่งที่เราชอบ เป็นสิ่งที่เราอยากจะทำและทำให้ดีที่สุด ผมคิดว่าบางทีปัญหาหลายๆ อย่างที่มันเคยมีอาจจะคลี่คลายไปเองก็ได้.

ก็ฝากไว้กับทุกท่านว่า วันใดท่านเกิดความรู้สึกหวาดกลัวหรือท้อแท้ ก็ให้ท่านนึกถึงว่าถ้าวันนี้เป็นวันสุดท้ายในชีวิตท่านจะทำอะไร ยังมีสิ่งไหนที่อยากทำก็ทำไปเลย. ส่วนปัญหาไม่ต้องไปรีบแก้ บางทีมันแก้ไม่ได้ เอาไว้ก่อน. เราไปทำสิ่งที่เราอยากทำ บางทีสิ่งที่เราอยากทำเป็นตัวคลี่คลายปัญหาตรงนี้.

สิ่งที่อยากจะบอกหรือย้ำก็คือ อยากให้ท่านเปิดใจในหลายๆ มุม ได้ทดลองค้นหาตัวเอง คิดในมุมที่ไม่เคยคิด ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ. เรื่องของการเป็นคน

สร้างสรรค์มันมีอยู่ในศักยภาพของทุกคนที่จะทำได้ แต่สิ่งสำคัญมันอยู่ตรงที่ว่าท่านกล้าที่จะทดลองหรือเปล่า. ความเจ็บปวดหรือความอายมันไม่ใช่สิ่งที่น่ารังเกียจ แต่สิ่งที่จะทำให้ชีวิตล้มเหลวมันเกิดจากการที่ไม่กล้าเดินออกไป ไม่กล้าที่จะลองสิ่งใหม่ๆ มากกว่า. แล้วก็อย่าบอกว่าตัวเราโง่ อย่าบอกว่าตัวเราด้อยค่า อย่าบอกว่าตัวเราเป็นส่วนเล็กๆ ในสังคม เพราะการสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้กับทุกคน. แต่ละคนจะเก่งแค่ไหนกว่าจะสร้างสรรค์มาได้ต้องเจ็บปวด แต่มันเป็นความเจ็บปวดที่หอมหวาน.

Knowledge Management

ผมเคยเขียนบทความเกี่ยวกับ Creative Economy ลงตีพิมพ์ในเว็บไซต์ PCDC. ผมเขียนเรื่องการจัดการความรู้ แล้วมันเกี่ยวอะไรกับตัวการ์ตูน Toy Story. คือเศรษฐกิจสร้างสรรค์มันพลิกเปลี่ยนมุมมองตลอด ตลอด 100 ปีของการพัฒนาอุตสาหกรรมเราจะให้ความสำคัญกับความรู้แจ้งชัด (Explicit knowledge) คือความรู้ที่สื่อสารกันได้. แต่อย่างที่ว่ากันว่าภูมิปัญญาชาวบ้านหรือคนธรรมดาทั่วๆ ไปที่เก่งในการทำงานแต่สื่อสารไม่เป็นก็ทำให้สิ่งต่างๆ ถูกลืมไปจนไม่มีค่าไม่มี ความสำคัญ. Creative Economy จะกลับมาพลิกตรงนี้หมายถึงว่าอะไรที่เราทำไปแล้วไม่สมบูรณ์แบบหรืออะไรที่เราบกพร่องไป ความบกพร่องมันกลับคืนความงดงามขึ้นมา ความรู้สึกเล็กๆ ในใจของคนเราถ้าได้รับการดูแลกันอย่างดีก็จะมีคุณค่าเพิ่มขึ้น.

หนังเรื่อง Toy Story เป็นหนังของบริษัทคุณ Steve Jobs ซึ่งสร้างอะไรหลายอย่าง. เขาเคยร่วมงานกับ Walt Disney และที่ Disney ก็มีผู้บริหารคนหนึ่งซึ่งเป็นคนที่เข้าใจในจิตใจของคนดู. Steve Jobs บอกว่าเขาไม่สนใจงบประมาณของการ research คนไปวิจัยค้นคว้าอะไรมาบางครั้งมันไม่มีประโยชน์. บางทีแค่ส่องกระจกและถามตัวเองก็จะได้คำตอบมากกว่า นี่คือความสำคัญของของ Implicit knowledge หรือความรู้ในตัวเราซึ่งในบางครั้งมันสื่อออกมาเป็นคำพูดไม่ได้.

เช่นเดียวกับผู้บริหารคนหนึ่งที่เข้าใจในความรู้สึกของคนดู รู้สึกว่าหนังเรื่องนี้มันยังใช้ไม่ได้ และที่น่าเศร้ากว่านั้นคือเขาไม่สามารถบอกได้ว่าต้องแก้ไขตรงไหน. ท่านลองคิดดูซิว่าทีมงานจะปวดหัวแค่ไหน ไม่ดีแต่ไม่บอกว่าทำอะไร. แก้แล้ว แก้อีก ทำไปทำมาจนในที่สุดเพิ่งมาค้นพบว่าบุคลิกของตัวละครตัวนี้ออกจะเป็นแนวโหดๆ ไปหน่อย ยังขาดอะไรบางอย่างที่เป็นความดี. แต่ถ้าไปแก้ที่ตัวละครให้มีความดีก็จะลำบากจะทำให้ตัวละครเบลอเสียดีเดียวร้าย. เขาแก้ไขโดยไปเพิ่มตอนต้นของบทหนังให้ตัวละครตัวนี้ชอบช่วยเหลือหุ่นยนต์ด้วยกัน. แต่พอมีหุ่นยนต์ตัวใหม่ขึ้นมาเป็นคู่แข่ง เขาเลยร้าย ซึ่งไปเพิ่มบทให้ตอนแรก คนดูก็จะเลยอ้อว่าที่ตัวเขาร้ายก็อย่างนี้นี่เอง. แค่นี้แหละหนังเรื่องนี้จึงทำรายได้ถล่มทลาย.

อยากจะฝากไว้ว่า เวลามองเราอย่ามองเฉพาะจุดสุดท้าย อย่ามองแต่ความรู้แจ้งชัด อย่าลืมสิ่งที่ผู้บริโภคมองขึ้นมา หรือสิ่งที่คนใช้บอกมา ให้เรามองถึงจิตใจ. อย่างที่พูดถึง Gu Long ไปแล้วว่าเงื่อนไขบางอย่างในใจเราไม่รู้ สาเหตุก็เนื่องจากมนุษย์ยุคปัจจุบันมักจะทำอะไรแบบที่เป็นสมมติมากเกินไป แต่ขาดสัมผัส ขาดการเข้าใจในสิ่งที่ไม่ได้พูด. ประเด็นนี้ผู้หญิงจะมีความละเอียดอ่อนมากกว่า ซึ่งตรงนี้จะฝากให้ดูแลในส่วนที่คนนั้นไม่ได้พูดออกมาแต่เป็นความรู้สึกของเขา.

Creative Economy วิถีชีวิตใหม่ในศตวรรษที่ 21

รูปที่หายไปเป็นรูปของคนเล่นสนุกเกอร์กัน ดูคล้ายกับเป็นร้านอะไรสักอย่าง มีชั้น แก้ว เครื่องดื่ม ฯลฯ แต่ความเป็นจริงแล้วเป็นที่ทำงานของบริษัท Google. วิถีชีวิตของคนยุคใหม่มันเปลี่ยนไปแล้ว หลายโรงงานทยอยกันปิดตัว แต่บริษัทนี้เป็นอิสระและให้อิสระกับพนักงาน สร้างสรรค์มากกว่า. มีบางคนแย้งว่าถ้าเป็นแบบนั้น บริษัทคนไทยคงไม่ได้ผลงานออกมา. แต่ผมไม่เชื่อ ผมเชื่อว่ามนุษย์เราไม่ใช่หน้าเงินอย่างเดียว มนุษย์เรามีความรับผิดชอบ มนุษย์เรามีความคิดอย่างจะสร้างสรรค์ แต่คุณจะต้องกำหนดสภาพแวดล้อมให้ดี คือถ้าปล่อยเกินไป พนักงานก็อาจจะชี้เกียจ. ไม่ได้หมายความว่าที่จัดสภาพแวดล้อมที่สนุกสนานแล้วพนักงานจะชี้เกียจ มันอยู่ที่วิธีการ management มากกว่า.

ในช่วงทานข้าว ผมได้มีโอกาสคุยกับฝ่ายวิชาการบริษัท 3M ซึ่งเป็นบริษัทที่เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยี. เขาเล่าให้ฟังว่าทางบริษัทใช้เวลา 15% ของการทำงานกับพนักงาน ให้ค้นคว้าเรื่องที่สนใจโดยที่ไม่ต้องเกี่ยวกับงานก็ได้ เพราะเขามีความเชื่อซึ่งตรงกันกับผมว่า creativity เกิดจากความหลากหลาย ไม่ได้เกิดจากสิ่งเดียว. การที่เรารู้เรื่องราวที่หลากหลาย บางครั้งดูเหมือนไม่เกี่ยวข้องกัน แต่มันจะเชื่อมโยงกันและเกิดการสร้างสรรค์กลับมา.

กลับมาเรื่องของ คุณ Steve Jobs หรือบริษัท iPhone รู้หรือไม่ว่า iPhone ในรูปของการออกแบบมีจุดเริ่มต้นหรือรูปแบบแตกต่างจากยี่ห้ออื่นอย่างไร? คำตอบคือความเรียบง่าย. สังเกตเลยว่า iPhone หรือผลิตภัณฑ์ของบริษัท Steve Jobs จะใช้งานง่ายหรือเปล่าไม่รู้ แต่ design ง่ายไว้อ่อน ปุ่มกดต่อน้อยที่สุด. ถามว่าแนวคิดของ Steve Jobs มาจากไหน, วิญญาณเขาเคยสนใจศิลปะของ Zen เคยเดินทางไปหานักบวชที่อินเดีย นี่แหละบางสิ่งบางอย่างมันเชื่อมโยงกัน. อยาก

ฝากไว้บางครั้งคุณบอกว่าธุรกิจไม่เกี่ยวอะไรกับศาสนา มันเชื่อมโยงบางอย่างเกิดขึ้นได้ ขอฝากไว้ว่าให้เปิดโลกให้กว้างไว้.

การเปลี่ยนแปลงในโลกนี้บางอย่างต้องขึ้นอยู่กับจังหวะและเวลา อย่ารีบร้อนเกินไป เช่น หลายคนบอกว่าทำไมเราไม่ก้าวหน้าอย่างอเมริกา ทำไมเราไม่มีสวัสดิการแบบยุโรป. ขอให้อดทน เราทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุดแล้ววันเปลี่ยนแปลงวันที่ดีกว่าก็จะมา.

ภาพนี้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของ Creative Economy ซึ่งจะเปลี่ยนโลกของเรา. สรุปคือการทำงานของจะไม่น่าเบื่ออีกต่อไป อาจจะมีโต๊ะสนุกเกอร์ในที่ทำงานหรืออะไรต่างๆ. แต่ต้องแยกระหว่างคำว่า “น่าเบื่อ” กับคำว่า “เจ็บปวด” หมายความว่าชีวิตของเราต้องเครียดต้องเจ็บปวดก่อนที่จะสร้างฐานะ แต่จะไม่น่าเบื่อ อาจจะมีเต็มไปด้วยความสุข หรืออาจจะเป็น trade-off ระหว่างความเจ็บปวดกับความสุขก็ให้ท่านเลือกเอา.

มีอีกข้อของ creative ที่จะเปลี่ยน look ของเรา คือการเคลื่อนย้ายของ คนงานสร้างสรรค์ หรือก็คือบริษัทต่างๆ จะเคลื่อนย้ายแรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูง. ล่าสุดที่บริษัทของผมได้จัดงานสัมมนาเรื่อง art แล้วมีการพูดคุยกันเรื่องที่ว่า ประชาคมอาเซียนในปี 2015 จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของผู้บริหารระดับสูงในภูมิภาคไปๆ มาๆ กันมากมาย ซึ่งเป็นเรื่องที่เราต้องเตรียมใจไว้. แต่สิ่งที่ผมได้ข้อสรุปคือ มีการสร้างสรรค์และคนที่จะถูกดึงตัวไปบริษัทต่างๆ จะเป็นคนที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่น หรืออย่างน้อยๆ เรื่องภาษาต้องได้ คุณจะไปประเทศนั้นประเทศนี้ ต้องเข้ากับวัฒนธรรมได้ ไม่ว่าจะทำอาชีพอะไร เป็นวิศวกรหรือแม้แต่ นักฟุตบอล คุณต้องเข้ากับวัฒนธรรมของเขาให้ได้ นี่เป็นสิ่งสำคัญ.

The Flight of Creative Class

บุคคลในรูปท่านนี้ได้รับการทาบทามเพื่อไปร่วมงานจาก 3 บริษัทที่ใหญ่ที่สุดของโลก. เขาเป็นคนจีนที่ไปศึกษาต่อที่อเมริกา ซึ่งค่าตอบแทนในอเมริกาสูงกว่าค่าตอบแทนในจีนมาก แต่เขาก็เลือกที่จะกลับมาช่วยบ้านเกิด. แสดงให้เห็นว่าคนเราไม่ได้เห็นแก่เงินเพียงอย่างเดียว แต่เขาอยากที่จะกลับมาพัฒนาบ้านเกิด ขนาด CEO ระดับคุณ Steve Jobs ซึ่งเป็นคนที่มีวาทีศิลป์โน้มน้าวคนก็ยังต้องยอมแพ้. เขาตัดสินใจกลับมาทำงานกับบริษัท Microsoft ซึ่งในขณะนั้น Microsoft มีแผนที่จะสร้างศูนย์วิจัยในจีน.

Microsoft มีแนวคิดที่น่าสนใจที่แตกต่างจากคนอื่นตรงที่ว่า คนอื่นแม้ว่าจะไปขายสินค้าในประเทศจีน แต่ Microsoft มองว่าทำไมเราไม่ดึงมันสมองของจีนมาทำงานให้เรา. คนในอเมริกามี 200 ล้านคน คนจีนมีอยู่ 1200 ล้านคน คิดคณิตศาสตร์ง่ายๆ คนฉลาดของจีนมีมากกว่าอเมริกา 6 เท่า ฉะนั้นมาหาคนฉลาดจากจีนก็ได้. แต่สุดท้ายก็เกิดความขัดแย้งทำให้คุณลี โฟฟู่ก็ย้ายไปทำงานกับ Google และล่าสุดก็ได้ข่าวว่าตั้งบริษัททุนวิจัยของตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนที่มีความสามารถจะเป็นที่ต้องการและจะย้ายงานไปเรื่อยๆ.

สิ่งหนึ่งที่ผมเชื่อคือการมาทำงานเพียง 2 ปี สำหรับคนที่มีความสามารถจะทำให้องค์กรได้ผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเต็มที่. ท่านอย่าหวาดระแวงคนเก่งๆ ขอให้ท่านใช้งานเขา ต่อให้เขาอยู่กับท่านแค่ปีเดียวองค์กรของท่านก็จะได้คุณค่าจากเขามากมาย ให้เตรียมรับมือไว้. นี่คือนสิ่งที่ผมจะบอกว่าให้เตรียมฝึกฝนตัวเองให้เป็นคน creative, ให้เตรียมฝึกฝนตัวเองที่จะรับมือกับคน creative ทั้งเข้าและออก,

และเตรียมแสวงหาคนเก่งๆ. จะ manage เขาอย่างไร เมื่อเขาออกไปท่านจะหาคน
อื่นเข้ามาแทนได้อย่างไร? นี่คือนสิ่งที่ต้องฝึกฝนกัน.

โรงพยาบาล

Al Mafraq Hospital

นี่เป็นรูปโรงพยาบาลอาหรับในประเทศคูไบ โรงพยาบาลนี้มีสัญญากับ รพ.
บำรุงราษฎร์ ให้มาช่วยบริหารจัดการและสร้างระบบโรงพยาบาลให้เขา. ตรงนี้
สะท้อนอะไร? สะท้อนว่าโลกเป็นยุคโลกโลกาภิวัตน์แล้ว เมื่อก็ตั้งแค่นี้ แต่อันนี้ตั้ง
หมดทั้งโรงพยาบาลเลย รวมทั้งผู้บริหารให้มาช่วยงาน.

“เงิน” ไม่อาจซื้อหาได้ทุกอย่าง

ผมเคยอ่านหนังสือ เขาบอกค่อนข้างแรงนิดหนึ่ง คือโดยทั่วไปเงินเดือนสูง
เท่าไรผลงานก็จะยิ่งดีเท่านั้น แต่มีบางอาชีพที่เขาบอกว่าเงินเดือนสูงกลับทำให้ไม่ดี
คืออาชีพหมอ อาชีพครู. ผมไม่ได้บอกว่าควรลดเงินเดือนมันเป็นหลักจิตวิทยา
บางอย่าง คล้ายๆ ว่า หมอ ครู พยาบาล ลีๆ แล้วในใจทุกคนเน้นอุดมการณ์มาก่อน
พอมันมีเงินมาเกี่ยวมันก็ทำให้เขว เหมือนกันซึ่งผมกำลังสะท้อนให้เห็นค่านิยมทาง
สังคมที่เปลี่ยนไป.

ในโรงพยาบาลรัฐบาล ผมก็เชื่อว่าไม่ได้เห็นแก่เงิน จะรักษาเต็มที่. แต่อย่า
เพิ่งสับสน เวลามองต้องมองหลายมุม. สมัยก่อนผมไม่อยากจะไปโรงพยาบาลรัฐบาล
สาเหตุก็เนื่องจากซ้ำ คือไม่เกี่ยวกับการรักษาหรือไม่เชื่อในหมอ. แต่คุณแม่ของผม
ท่านชอบประหยัดท่านจะไปโรงพยาบาลรัฐบาลแล้วก็กลับมาเล่าให้ฟังว่าดี ให้ลองไป
ดู.

ตอนแรกผมไม่เชื่อแต่ก็ลองไปดู นี่เป็นรูปโรงพยาบาลที่ผมเคยไปใช้บริการ. พบว่าถึงแม้จะข้ามน้อยแต่ก็ไม่ได้ข้ามมากเหมือนเดิม และพยาบาลหรืออะไรต่างๆ ก็ มีมากมาย บริการดีขึ้น ซึ่งสาเหตุที่ข้ามนไม่ได้มาจากระบบแต่มาจากคนไข้เยอะ ซึ่งข้อนี้ เราจะรับได้. จิตใจมนุษย์ละเอียดอ่อนสมมติว่าคุณเข้า 1 ชั่วโมงเหมือนกัน แต่ถ้าคุณ เข้าเพราะพยาบาลไปนั่งเล่นไปเดินเล่นจะโมโห แต่ถ้าเข้าเพราะคนไข้เยอะจริงก็ เข้าใจ. แล้วคนไข้จะอยากรักษาเพราะหมอคนนี้เก่งเป็นเรื่องของจิตใจ. อันนี้เงินก็ ไม่อาจจะซื้อได้ทุกอย่าง คุณจำไว้เลยว่าคนที่มาทำอาชีพหมอ อาชีพครู ผมเชื่อว่าร้อยละ 80 ทำด้วยอุดมการณ์ แต่ทุกคนต้องมีเงิน มีอะไรไว้เลี้ยงชีวิต.

อีกที่ที่ผมไปรักษาคือ รพ.เลิดสิน ทั้ง 2 รพ.นี้มีบริการที่ดีเหมือนกัน และผม เพิ่งมาค้นพบภายหลังว่า รพ.เลิดสินได้มาตรฐาน HA เมื่อก่อนผมไม่รู้จัก HA มี HA นี่เองเขาถึงบริการดีขนาดนี้.

ในทำนองตรงข้าม ผมไป รพ.อีกแห่งหนึ่ง การบริการข้ามๆ ผิดหวังมาก ผม ไปค้นหาและแอบดูในใจแล้วว่าไม่มี HA แน่เลย ปรากฏว่าไม่มีจริงๆ. ฉะนั้นผม กราบขอบพระคุณทุกท่านนะครับที่ทำให้มี HA อันนี้ไม่ได้ชม แต่ผมเจอ ประสบการณ์จริงมาก่อน. แต่ก่อนการไป รพ.คือไปหาหมอที่ดีที่สุด แต่การได้พบ กับหมอเป็นแค่ภูเขาน้ำแข็ง คุณต้องผ่านพยาบาลต้องผ่านอะไรหลายๆ ชั้นกว่าจะไป เจอตรงนั้นมีระบบการจ่ายยาที่ดีหรือแม้แต่เรื่องเงินก็สำคัญ. ถ้าไม่มีระบบ สวัสดิการ ผมคิดว่าประเทศไทยเทียบ GDP ไม่เยอะ แต่ระบบการแพทย์ของเรา OK เมื่อเทียบกับ GDP. คนอาจจะมองว่าแผ่นดินไทยมีข้อไม่ดีหลายอย่าง แต่อย่างน้อย ระบบบริการสาธารณสุขของไทยก็เป็นเลิศ ถึงจะมีประเทศอื่นดีกว่าเราซึ่งสาเหตุที่

เขาดีกว่าก็เพราะเขารวยกว่าเรา รวยกว่าก็ต้องดีกว่าแต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วเราดี
มาก.

“พยาบาล” บริการสร้างสรรค์แห่งโรงพยาบาลในศตวรรษที่ 21

พยาบาลในระบบ HA มีจิตใจงดงาม. การที่มีจิตใจบริการ การที่ทำให้เรา
สะดวกรวดเร็วมากขึ้นอย่างนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก. ณ วันนี้ ศตวรรษที่ 21 การดูแล
ผู้ป่วย ความรู้มันไล่ทันกันหมด แพทย์เก่งๆ ไม่ได้แตกต่างกันในแต่ละโรงพยาบาล
บางครั้งเราไปโรงพยาบาลเอกชนก็มีแพทย์ชุดเดียวกับที่โรงพยาบาลของรัฐบาลเลย.
แต่ทำไมเราเลือกไป รพ.เอกชน ก็เนื่องจากเร็วกว่า คือไม่ได้เกี่ยวกับตัวแพทย์ ซึ่ง
แพทย์เขาเลือกมาเป็นอันดับ 1 อยู่แล้ว แต่เมื่อได้แพทย์แล้วเราสนใจเรื่องบริการ
ของ รพ. และพยาบาลก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ รพ.นั้นเป็นที่น่าอยู่ เป็นที่ที่น่าไปใช้
บริการ.

“เภสัชกร” ปรากฏที่สุดท้ายแห่งการรักษา

เภสัชกรคือปรากฏการณ์สุดท้ายของการรักษา ซึ่งบางครั้งเวลาผมได้รับยา
จะงงๆ ฉลากยาก็อ่านไม่รู้เรื่องว่าจะกินตรงไหน อย่างไร เภสัชกรจะช่วยได้เยอะ.
บางที่เป็นเหมือนงานง่ายๆ เภสัชกรไม่ได้ทำอะไร แค่เลือกยามาให้ แต่จริงๆ มันมี
มากกว่านั้น. เดียวนี้จะมีเภสัชกร on-line ด้วย คือเมืองนอกไปไกล ถ้าเราไม่
สามารถพบเภสัชกรได้โดยตรงเราก็มาสอบถามทาง on-line ได้ เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ
ที่นำมาเล่าสู่กันฟัง.

แพทย์ = มนุษย์

1. แพทย์ ไม่ควรต้องกังวลเรื่องเงินทอง รักษาเศรษฐกิจและยาจกอย่างเท่าเทียมกัน
2. แพทย์ ควรได้รับ “สุนทรียะ” ในชีวิต ตั้งแต่ “แซตปีปี” ไปจนกระทั่งถึง
“เสพอ่านวรรณกรรมชั้นเลิศ”
3. โรงพยาบาลเอกชนในยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)
สามารถสร้างรายได้จากชื่อเสียงในการรักษาแบบคุณภาพ > เลี้ยงไข้

เมื่อสักครู่นี้ผมพูดว่าแพทย์เงินมากเงินน้อย ผมกำลังจะสื่อมาถึงตรงนี้ เราจะมองว่าแพทย์นี้สูงส่งมาก. จริงๆ แล้วแพทย์ก็เป็นมนุษย์ แต่แพทย์แตกต่างจากอาชีพอื่นเพราะอะไร เพราะมีความรับผิดชอบสูง. อย่างตอนที่ผมเรียนวิศวกร เขาก็มีบอกไว้ว่าต้องมีใบ กว. วิศวกรไฟฟ้าที่เรียนมี 4 สาขา แต่มี 2 สาขาที่ต้องได้รับใบ กว. คือสาขาสื่อสารกับสายกำลังเพราะมันมีผลต่อผู้คนหรือชีวิตคน.

ทำไมผมจึงบอกว่าแพทย์ไม่ควรกังวลเรื่องเงินทอง? จะมี debate หลายครั้งว่าแพทย์จะไปรับงานเอกชนหรือเปล่า ก็ปล่อยให้เขาไปรับเถอะเพื่อว่าเขาจะได้มีเงินทอง. คงไม่มีใครที่อยากจะไปรักษากับแพทย์ที่ต้องคอยกังวลเรื่องเงินทอง มาทำการรักษาอยู่ก็มาคิดเรื่องผ่อนบ้านผ่อนรถ เราก็คิดว่าเราจะอยู่รอดมัยเนี่ย ดังนั้นเราก็คควรให้แพทย์มีมาตรฐานชีวิตที่ดี.

เช่นเดียวกัน แพทย์ก็คงต้องการที่จะ chat BB ต้องการอ่านหนังสือวรรณกรรม ต้องการความรื่นรมย์ในชีวิต เพราะเราต้องการจะคุยกับแพทย์ที่มีความเป็นมนุษย์ คุยกับแพทย์ที่อารมณ์ดี เพราะเราเชื่อว่าถ้าแพทย์อารมณ์ดีเขาคงรักษาเราดี และที่สำคัญที่สุด รพ.เอกชน เรามักจะมีความรู้สึกว่าเขาจะเลี้ยงไข้เราไว้หรือเปล่า. ผมอยากจะฝาก รพ.เอกชนไว้ว่าสามารถแสวงหากำไรได้มากกว่าการเลี้ยงไข้ ถ้าคุณมีแบรนด์ที่ดี คุณก็จะสามารถบริหารหรือไปร่วมทุนกับต่างชาติได้อย่างที่ยกตัวอย่างไป ฝากไว้ว่ายุคโลกาภิวัตน์ศตวรรษที่ 21 มันเป็นยุคของ Creative Economy แล้ว.

Creative Economy จุดสำคัญคือความน่าเชื่อถือ ความละเอียดอ่อนของจิตใจ. ถ้าคุณทำการรักษาอย่างดี บริการคนไข้อย่างดี คุณไม่ต้องกลัวเรื่องเงิน คุณสามารถไปหาเงินได้จากเรื่องอื่น อย่างเช่นคุณไปร่วมทุนกับ รพ.ต่างชาติสามารถหาเงินได้อีกเยอะ. การเลี้ยงไข้กลับจะเป็นอันตราย เพราะทำให้คุณภาพการบริการลดลงและผิดพลาดได้.

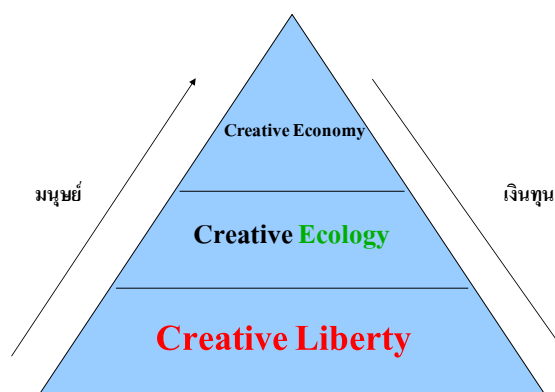
Nobel Prize 1958

ขอแนะนำหนังสือ ซึ่งได้รับรางวัลโนเบลปี 1958 เป็นเรื่องชีวิตของ
นายแพทย์ชีวาโก เพื่อจะได้เปิดมุมมองใหม่ๆ, ผมต้องเลือกหนังสือที่สุดยอดมาให้
ฝากไปหาอ่านกัน.

หรือถ้าเกิดใครไม่ชอบหนังสือก็ไปดูภาพยนตร์ได้. ยุคนี้การเรียนรู้ไม่
จำเป็นต้องยึดติดกับหนังสือ เรียนรู้จากผู้อื่นก็ได้ เรียนรู้จากภาพยนตร์ก็ได้ เรียนรู้ได้
หลายอย่าง มันเป็นยุคของ Creative Economy ซึ่งเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร
สามารถมีทางเลือกได้ไม่สิ้นสุด. เราย้อนไปเมื่อ 200 ปีที่แล้วเรียนได้อย่างเดียวคือ
อ่านหนังสือกับดูโทรทัศน์, ภาพยนตร์หรือ internet ยังไม่มีเลย มันเลยเป็นยุคของ
ทางเลือกที่หลากหลาย.

Creative Model (เจริญชัย)

ที่นี้มาถึงโมเดลที่ผมคิดเอง ที่ต้องใส่วงเล็บคำว่า “เจริญชัย” ไว้เพราะกลัวว่า จะไปจำว่าโมเดลนี้จะต้องเป็นอย่างนี้ มันเป็นแค่แนวคิดของผม. คนจะชอบมองที่ ส่วนบนสุดของน้ำแข็ง แต่จริงๆ แล้วก่อนจะมี Creative Economy ก่อนที่คุณจะ สร้างสรรค์คุณต้องสร้างชุมชนขึ้นมาก่อน คืออย่างที่ผมบอกว่าอัจฉริยะไม่ได้มาจาก ฟ้า ไม่ได้มาจากความเก่งของคนบนนั้น มาจากการได้พูดคุยพบปะได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้วิสัยทัศน์กัน เพราะฉะนั้นรัฐบาลจะต้องสร้างชุมชน. อย่างที่ท่านมาวันนี้ท่าน ก็ได้แลกเปลี่ยนได้สร้างเครือข่าย เกือบเล็กผสมน้อยเจอกับคนที่หลากหลายสาขา แต่ สิ่งที่สำคัญจะมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้.

Creative Liberty

1. ปราศจากความอดอยากหิวโหย (7-11)
2. การรักษาพยาบาลฟรี
3. ความมั่นคงและหลากหลายของอาชีพการงาน
4. ความรักและเราร้อนในการสร้างสรรค์ผลงานชั่วชีวิต (Ignition)

เริ่มต้นท่านต้องมี Creative Liberty ซึ่งผมไม่ได้มีความหมายทางการเมือง. แต่ liberty คือ (1) ปราศจากความอดอยากหิวโหย คิดอะไรไม่ออกก็วงเล็บไว้ว่า “7-11” ท่านก็สามารถกินได้ตลอด ท่านก็อุดมสมบูรณ์. (2) การรักษาพยาบาลต้อง ฟรี ถ้าคุณยังกังวลต่อความป่วยไข้ของตัวเอง ใครจะอยากไปแลกเปลี่ยนกับคนอื่น. (3) คือความมั่นคงและหลากหลายของอาชีพการงาน ถ้าสมัยก่อนจะเป็นนักเขียนคง ลำบากหรือง่าย ๆ เลย เมื่อ 40-50 ปีที่แล้วเรามองอาชีพดาราว่าเด่นกินร่ำกิน แต่ ณ วันนี้อาชีพมีหลากหลายมากมายเลยให้เราเลือก นี่แหละคือความหลากหลายที่จะ นำไปสู่ Creative Economy แต่ประเด็นคือท่านจะต้องละอคติว่าอาชีพนี้ดีกว่า อาชีพนั้น ให้คิดเพียงว่าท่านรักอาชีพไหนอาชีพนั้นคืออาชีพที่ดีที่สุด. (4) เป็นข้อที่ สำคัญมาก หลายประเทศมีสวัสดิการดีเยี่ยมครบถ้วน แต่ทำไมคนขี้เกียจ เพราะฉะนั้นต้องสร้างปัจจัยที่ 4 ขึ้นมาคือความรักและเราร้อนในการสร้างสรรค์ ผลงาน. อันนี้อาจจะพูดแล้วเวอร์ไปนิดหนึ่ง คือบางคนนี้แค่การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี ที่สุดก็เป็นการสร้างสรรค์แล้ว คุณต้องสร้างแรงบันดาลใจที่จะสร้างสรรค์.

Anna Kournikova

ขอยกตัวอย่างข้อ 4 ง่ายๆ เช่น นักเทนนิสชาวรัสเซีย Anna Kournikova พอมี Anna ขึ้นมา 1 คน หลังจากนั้นรัสเซียก็มีนักเทนนิสเพิ่มขึ้นมาอีกเพียบ. ถ้ามองว่ารัสเซียก่อนหน้านี้ไม่เก่งเธอ ระบบการ train เหมือนเดิม แต่พอมีต้นแบบที่ดีขึ้นมากก็มีการเปลี่ยนแปลง. ฉะนั้นการหาต้นแบบแห่งแรงบันดาลใจมันสำคัญมากกว่า ระบบอะไรต่างๆ แทบจะเหมือนเดิมเลย แต่สิ่งที่ต่างคือ ignition จากภายนอก.

Steve Jobs

My Second Story is About Love and Loss

Sometimes life hits you in the head with a brick. Don't lose faith. I'm convinced that the only thing that kept me going was that I loved what I did. You've got to find what you love. And that is as true for your work as it is for your **lovers**. Your work is going to fill a large part of your life, and the only way to be truly satisfied is to do what you believe is **great work**. And the only way to do great work is to love what you do. If you haven't found it yet, keep looking. Don't settle. As with all matters of the heart, you'll know when you find it. And, like any great relationship, **it just gets better and better as the years roll on**. So keep looking until you find it. Don't settle.

อันนี้เป็นเรื่องของ Steve Jobs ที่เขาบอกว่า “ถ้าคุณค้นพบงานที่คุณรัก ก็เปรียบเหมือนคุณค้นพบคนรักของคุณและงานนี้ก็จะนำคุณไปสู่ความยิ่งใหญ่.” สุดท้ายสิ่งที่ Steve Jobs พูดไว้คือว่า “งานที่รักก็เปรียบเหมือนความสัมพันธ์ที่ดีเมื่อเวลาผ่านไปมันจะยิ่งดีขึ้นยิ่งดีขึ้น เหมือนเพื่อนที่เราคบหากันมา 10- 20 ปี ต่างก็รู้ใจซึ่งกันและกัน.” ผมก็หวังว่าทุกท่านจะพบงานที่ตนรักเหมือนกับการที่ได้ค้นพบคนรักและค้นพบมิตรภาพดีๆ.

Creative Ecology

นักปราชญ์ในยุคกรีก

ภาพนี้เป็นภาพของ Creative Ecology ของนักปราชญ์ในยุคของกรีก ภาพเขียนเป็นภาพในยุคของ Michelangelo เขียนโดยคุณ Rafael. ตรงกลางจะเป็นนักปราชญ์ 2 คน Plato กับ Aristotle แวดล้อมไปด้วยนักดาราศาสตร์ นักการทหาร พระเจ้า Alexander เขาเอาทุกอย่างมาปนกันหมด. สิ่งที่ต้องการจะสื่อคือการที่คุณจะมี creativity ได้นั้นต้องเกิดจากการแลกเปลี่ยนกับคนที่มีความคิดหลากหลายจึงจะนำไปสู่ creativity. ยกตัวอย่าง Steve Jobs วันนั้นเขาอาจไม่ได้คิดว่าจะเป็นนักธุรกิจอะไรเลย แต่เขามีความรู้เรื่อง Zen ก็นำมาประยุกต์ใช้กับ iPhone ที่สวยงามแล้วมันก็มีการเชื่อมโยงที่สลับซับซ้อนมาก. ขอเพียงอย่างเดียว ทำนอย่ปิดตัวเอง เสียงเล็กๆ ที่ได้ยินมาวันนี้จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ที่ยิ่งใหญ่ได้.

ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ศึกษาทุกสิ่งทุกอย่าง

สไลด์นี้เป็นสไลด์ที่เลียนแบบ The Da Vinci Code หนังสือนิยายชื่อดัง. Da Vinci Code ที่แท้จริงมาจากรูปนี้ คือ Leonardo da Vinci เกิดในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการซึ่งผู้คนไม่มีสาขาอาชีพเฉพาะ เขาจะศึกษา everything. ภาพนี้ Leonardo da Vinci มาศึกษากายวิภาคของมนุษย์ ซึ่งในยุคนั้นการผ่าศพเป็นเรื่องที่ผิดเพราะศาสนจักรห้ามไว้ เขาต้องแอบทำ. ถ้ามองว่าการที่เขาวาดภาพ Monalisa หรือว่าภาพที่ Michelangelo วาดภาพที่มีกล้ามเนื้อ แสดงว่าเขาต้องมีการศึกษาเรื่องเหล่านี้ นั่นก็แสดงให้เห็นว่าบางทีศิลปินกับแพทย์ก็แยกกันไม่ออก มันมีความเชื่อมโยงกันลึกซึ้ง.

Creative Ecology

Meditourism

ถ้าดูอย่างนี้เหมือนบ้านพักต่างอากาศ แต่มันคือโรงพยาบาล เขาเรียกว่า meditourism. ไปดู package เขาก็จะบอกว่าคุณได้มาท่องเที่ยวผ่อนคลาย มีการตรวจร่างกาย มีการนวด. คือ Creative Economy เป็นอาณาจักรของจิตใจไม่ใช่แค่รักษาพยาบาลอย่างเดียว ต้องเยียวยาจิตใจ การบริการทั้งหลาย อย่างเช่นการนวดก็เป็นการดูแลสุขภาพกายและการดูแลสุขภาพจิตใจให้ผ่อนคลาย. ณ วันนี้โลกก้าวไปไกลแล้ว ประเทศไทยอาจไม่มีเทคโนโลยีที่ล้ำยุค อาจจะไม่สามารถผลิต iPhone ได้ แต่เรามีการท่องเที่ยวที่โดดเด่น มีการแพทย์ที่โดดเด่น ถ้าเราเอา 2 อย่างมารวมกัน ก็กลายเป็นนวัตกรรม กลายเป็นสิ่งที่สร้างรายได้ให้ประเทศเรา. ฉะนั้นอาชีพแพทย์ก็มีส่วนช่วยสร้างเศรษฐกิจ สร้างชาติได้ ถ้าท่านจะเปิดใจ.

Creative Food

นี่คือ Creative Food. ตอนนี้ รพ.แข่งกันที่อะไร? ถ้าแข่งกันที่แพทย์ก็สู้สื อาจจะมีได้เปรียบเสียเปรียบบ้างก็ไม่มาก. แข่งกันที่บริการ ที่อาหารบ้าง อย่าง รพ. นี้มีการแข่งประกวดอาหาร. ผมคิดว่าสำคัญคือ คนไข้อยู่ใน รพ. ก็แออัดอยู่แล้ว จิตใจไม่ดีไม่มีใครอยากอยู่หรอก แต่สร้างบรรยากาศในห้องให้ดีขึ้น. Creative Economy ไม่จำเป็นต้องตกแต่งให้หรูหรา แต่มีวิธีประหยัดต้นทุนและทำได้. ถ้าเป็นอาหารโรงพยาบาล ก็ต้องเน้นอาหารที่สะอาดก่อน แต่ถ้าปรับรสชาติหนึ่งก็น่าจะดีและเยียวยาจิตใจได้แล้ว.

วาทศิลป์

มหาเศรษฐี = มนุษย์

“แพทย์” ที่รักษามหาเศรษฐีหายป่วยจากโรคร้าย + วาทศิลป์
= เงินบริจาค (ก้อนโต)

มันจะมีแต่โรงพยาบาลเอกชนไหม? อันนี้ผมคิดเล่นๆ ว่าโรงพยาบาลรัฐบาลก็ทำได้ ถ้าได้รักษาผู้ป่วยเศรษฐีที่เป็นโรคร้าย และมีวาทศิลป์ที่ดีจริงๆ ไม่ว่าจะเป็นการสลับชื่อไว้ให้เขาเป็นผู้บริจาครายใหญ่ หรือออกของที่ระลึก มันก็อาจจะช่วยให้ได้รับเงินบริจาคให้กับโรงพยาบาลได้. นี่คือโมเดลใหญ่ที่จะสร้างสรรค์และปรับปรุงสาธารณสุข ไม่ใช่ว่ารัฐบาลไม่มีเงิน แต่ผมคิดว่าถ้ารัฐบาลทำเรื่องการจัดการให้ดีๆ ก็สามารถดึงดูดเงินทุนมาพัฒนาโรงพยาบาลได้.

ค้นหาความงามภายใต้ข้อจำกัดของชีวิต

ความงามท่ามกลางความอัปยศณ์โหดร้ายของชีวิต

ไม่ว่าชีวิตจะเป็นอย่างไร ท่านควรจะมองเห็นความงามท่ามกลางความโหดร้าย ความอัปยศณ์ของชีวิต. ภาพนี้เป็นภาพผู้หญิง 5 คน ซึ่งดูเหมือนไปอาจจะเป็นผู้หญิงไม่ดี. ภาพนี้วาดเมื่อปี 1907 เป็นภาพที่ปฏิวัติวงการศิลปะ คือผู้หญิงเป็นลายแบบคิวบิก เป็นลายแบบเหลี่ยมๆ ไม่มีผู้หญิงตัวตนในโลกเป็นแบบนี้

เป็นยุคสมัยอุตสาหกรรม ความเป็นอุตสาหกรรมทำให้เราเป็นเหลี่ยม เส้นกับความบิดเบี้ยวของยุคสมัย. แต่ภาพนี้เป็นภาพที่ยิ่งใหญ่งดงาม ถ้าท่านจะมองเห็นความงามของมัน ตัวศิลปินที่สร้างมีชีวิตที่ช่วยหนุนเขาไปเที่ยวโสเภณี. ในยุคนั้นมีปัญหาตรงที่ว่ามันจะมีเรื่องการติดโรค คนนี้เขาไม่รู้ว่าติดหรือเปล่า แต่ว่าเขามีความกังวลตรงนี้ ภาพนี้แรกๆ ไม่ได้มีแต่ผู้หญิงแต่เขาตัดทิ้งไป.

จะเห็นว่าแม้แต่การแพทย์ก็มีผลต่อศิลปินในการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาได้ และเป็นผลงานที่ปัจจุบันกับยุคสมัย. เราอาจจะทำอะไรบางอย่าง ถ้าเราตั้งใจทำแล้วเราสื่อถึงคนได้ สักวันหนึ่งมันก็จะจะไปผลิตออกนอกผลที่จุดจุดหนึ่งก็ได้.

Picasso

ผมไม่คิดว่าตัวเองเขียนภาพเพื่อความสุขชั่วครั้งชั่วคราว
แต่รู้สึกเสมอว่าภาพเขียนต้องปลุกบางสิ่งบางอย่างในตัวผู้ชมให้ตื่นขึ้น
ผู้คนที่มิใช่เพียงแค่มองดูภาพเขียนเฉยๆ
เช่นเดียวกับโมลลิเยร์ผู้เป็นนักประพันธ์ มีอยู่เสมอที่งานของนักเขียนผู้นี้
ทำให้คนโง่หัวเราะออกมาได้เท่าๆ กับคนฉลาด
เชกสเปียร์ก็ไม่ต่างกัน ป้อย่ครั้งทำงานของเขาใช้ถ้อยคำเหน็บแนมและสามหา
ผมสามารถเข้าถึงผู้คนได้ด้วยวิธีการอย่างเดียวกันนี้
ทั้งนี้มิใช่ว่าผมจะหมอบราบอยู่เบื้องหาสาธารณชน
แต่ผมอยากเสนออะไรบางอย่างสำหรับคนทุกระดับความคิด

ศิลปินคนนี้คือ Picasso เขาไม่ได้เขียนภาพเพื่อความสุขชั่วครั้งชั่วคราว แต่เขารู้สึกว่าภาพปลุกบางสิ่งบางอย่างในตัวผู้ชมให้ตื่นขึ้น. ถ้าวาดภาพให้สวยงามไปหมด มันไม่ปลุกก็ดีแล้ว. แต่ภาพเพื่อปลุก เช่น ทำไมผู้หญิงเป็นอย่างนี้ ทำไมเป็นสี่เหลี่ยม มันตีความหมายได้เยอะมาก นี่คือการปลุกให้เราตื่น. เช่นเดียวกับโมลลิเยร์ที่งานของเขาสามารถทำให้คนโง่หัวเราะเท่ากับคนฉลาด. เชกสเปียร์บางครั้งก็ใช้ถ้อยคำที่เหน็บแนม แต่ทำอย่างนี้เพื่อจะทำให้สื่อถึงคนทุกระดับความคิดได้. ฝากไว้ว่าบางครั้งการสื่อสารเป็นเรื่องที่สำคัญ บางคนมีการพูดทั้งแรงและเบา พูดถึงสวยงามและอัปลักษณ์ ซึ่งเราต้องฝึกตรงนี้เพื่อสื่อสารออกไป.

คนนี่คือ Van Gogh. บทความสั้นได้เปรียบเทียบกับฝีมือของ Picasso กับ Van Gogh ไม่ได้ต่างกันเลย ยิ่งใหญ่พอๆ กัน. แต่ทำไมคนหนึ่งต้องจบด้วยความตาย หรือยากจน หรือฆ่าตัวตาย แต่อีกคนเป็นเศรษฐีร่ำรวย? ความต่างอยู่ที่ว่าการสื่อสารกับผู้คน Picasso ใช้หลากหลายมากปลูกบางอย่างในตัว ภาพก็เลยขายได้ดี. แต่ Van Gogh เป็นศิลปินจำ ไม่สนใจเงิน ไม่สื่อสาร สร้างของดีก็ปล่อยไว้ อยากจะได้อะไรไม่ได้แล้วแต่. ก็ฝากเตือนไว้ว่าบางครั้งเป็นคนเก่งแล้วรู้อะไรเยอะไม่พอ ต้องรู้จักถ่ายทอดออกมา อาจยืมเทคนิคของ Picasso ไปใช้ก็ได้.

Creative Heaven

เทวดา = แพทย์ = สวรรค์ที่น่าเบื่อหน่าย

Humanism Doctor = Creative Heaven

สรุปว่าการค้นหาเทวดาในตัวเรา แพทย์ก็เป็นเทวดาอยู่แล้ว. แต่จะเป็นเทวดาที่ดีกว่านั้นก็จะทำให้สวรรค์มันไม่น่าเบื่อหน่าย ก็เลยบอกว่าถ้าเกิดเทวดาองค์นี้มีความเป็นมนุษย์, คำว่า humanism เป็นศัพท์เฉพาะ คือการเป็นมนุษย์ นิยามคือการศึกษาให้หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงการเป็นมนุษย์ จะทำให้เกิด Creative Heaven ขึ้นมาได้.

โมนาลิซาก็เป็นผลงานของ Leonardo da Vinci ซึ่ง Leonardo da Vinci ก็เป็นนักมนุษยนิยมที่ศึกษาได้หลากหลายสาขามากมาย.

1 ชั่วโมง

“ความงามและความลึกลับของชีวิต”

หวังว่า 1 ชั่วโมงในแต่ละวันของท่าน ให้ท่านได้สัมผัสกับความงาม ความรัก ของชีวิต. ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ขอให้แบ่งเวลาให้สัก 1 ชั่วโมงต่อวันสำหรับการเรียนรู้ ความหลากหลาย และผมเชื่อว่าชีวิตของท่านจะค้นพบอะไรที่งดงามอีกมากมาย.

อันนี้เป็นมุมมองที่แตกต่าง. สังเกตว่าภาพของตะวันตกจะเป็นอะไรที่
อลังการมาก ดุยิ่งใหญ่, ภาพของตะวันออกจะเป็น Zen จะไม่มีคน จะมีแต่กระต่าย
หรือมีนกซึ่งแค่นี้ก็งามได้ไม่ต้องทำให้ยิ่งใหญ่.

บทสรุปแห่งการค้นหา “เทวดา” ในตัวเรา

1. สัมผัส “ความเป็นมนุษย์ (Humanism)” ทุกข์สุขร้อนหนาวของเพื่อนร่วมโลก
2. เปิดกว้างที่จะมองหา 20% แห่งความเป็นเลิศ จากนอกสาขาวิชาชีพ
3. “ปล่อยวางและเรียนรู้” ที่จะค้นหาความงามภายใต้ขีดจำกัดของชีวิต

บทสรุปคือ 1. ให้สัมผัสความเป็นมนุษย์ทั้งในมุมที่เราเห็นและมุมที่ลึกลงไป ณ จุดนั้น บางทีท่านอาจจะได้ช่วยชีวิตคนบางคนไว้ 2. ให้ท่านใช้ 20% คือการ ค้นหาความรู้ที่นอกสาขาออกไปบ้าง 3. สำคัญมากเลยคือชีวิตคนเรามีขีดจำกัดและ อยู่ได้ไม่ถึง 100 ปี หรือบางคนก็ 100 นิดๆ เราควรที่จะเรียนรู้และค้นหาความงาม ภายใต้ขีดจำกัดของชีวิต.

นี่คือหนังสือ เพื่อใครจะไปซื้อหา ประเด็นคือมันอาจมีแค่บทเดียวที่ขายได้
ถ้าซื้อเล่มเดียว ซื้อได้บทเดียวมันอาจจะเป็นบทเดียวที่คุ้มค่าที่สุดในชีวิตก็ได้.

นี่คือเบอร์โทรของผม (085 839 2718) ซึ่งท่านสามารถโทรมาแลกเปลี่ยน
กันได้ แต่อย่าโทรมาขายของ. อย่างที่บอกคือขอให้ท่านเปิดมุมมองและสื่อสาร
ออกไป หวังว่าทุกท่านคงจะได้ความรู้และแรงบันดาลใจจากสิ่งที่มาช่วยเชียร์ผมและให้
กำลังใจกัน.

“คิดสร้างสรรค์” ท่ามกลางความเมินเฉยเย็นชาแห่งชีวิตประจำวัน²

เจริญชัย ไชยไฟบุลย์วงศ์

“ทำงานหนัก” เพื่อหวังพึ่งพาเป็นเส้นทางไปสู่ความมั่งคั่งและสุขสบายในชีวิต อาจไม่ใช่คำตอบแห่งยุคสมัยอีกต่อไป เนื่องจากพลังการแข่งขันทางธุรกิจแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ทำลายโรงงานอุตสาหกรรมนับพันแห่งให้พินาศย่อยยับลงในชั่วกะพริบตา

ประชาชนไทยที่ปรารถนาชีวิตที่ดีกว่า จึงต้องกล้าที่จะละทิ้งระบบความคิดที่ตายตัว ซ้ำซากแบบยุคอุตสาหกรรม โดยเริ่มต้นเดินทางเข้าสู่วิถีชีวิตแห่งการสร้างสรรค์ที่ยืดหยุ่นและเต็มไปด้วยเมฆหมอกแห่งความไม่แน่นอน เพื่อยกระดับความงดงามตราตรึงใจให้กับสินค้าและบริการ (Creative Product)

เส้นทางใหม่นี้เต็มไปด้วยความเจ็บปวดแห่งการลองผิดลองถูก หากทว่าก็เต็มไปด้วยผลตอบแทนที่หวานหอมคุ้มค่า ในฐานะผู้บุกเบิกเส้นทางแห่งความมั่งคั่งที่ยังแทบไม่มีใครเข้ามาสำรวจจับจองเลย

การทำลายความเคยชินแบบยุคอุตสาหกรรมที่ทุกอย่างชัดเจนตรงไปตรงมาย่อมไม่ใช่เรื่องง่าย โดยเฉพาะการทุ่มเทงบประมาณนับหมื่นล้านบาทเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ก็อาจต้องพบกับความผิดหวัง หากไม่เริ่มต้นด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีคิดของคนไทยส่วนใหญ่ให้สร้างสรรค์เข้ามาอยู่ในสัญชาตญาณ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน

1. ระดมความรู้สึก (Feeling Storm)

ระดมสมอง (Brain Storm) นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการประชุมของทุกองค์กรทั้งที่แสวงหากำไรและแสวงหาความดี หากทว่าด้วยความเคยชินของวิถีคิดแบบยุคอุตสาหกรรม จึงทำให้ความสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมที่ไม่มีหลักฐานข้อมูลและตัวเลขที่หนักแน่นรองรับ ได้กลายเป็นสิ่งที่ถูกปฏิเสธและเก็บกดไว้ จนกระทั่งพลังไฟในตัวพนักงานชั้นผู้น้อยรางเลือนไปตามกาลเวลาที่สิ่งสถิตยในองค์กร

การปลุกเร้าพลังสร้างสรรค์ในตัวพนักงาน จึงไม่ใช่การเร่งเร้าให้ “คิด” ในมุมที่แตกต่าง หากทว่าจะต้องเริ่มด้วยการสร้างความเชื่อมั่นและแรงบันดาลใจในการปลดปล่อยความรู้สึกที่มีต่อสรรพสิ่งรอบตัว ทั้งที่เกี่ยวข้องกับงานหรือเพียงแค่รายละเอียดที่ไม่สลักสำคัญในชีวิต โดยไม่ต้องใส่ใจว่าจะมีหลักฐานและตัวเลขรองรับมากน้อยเพียงใด

² ตีพิมพ์ใน Post Today วันที่ 23 มีนาคม 2554 คอลัมน์ “หุ้นส่วนประเทศไทย”

จิตวิทยาสมัยใหม่ ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้มาจากมันสมองที่พิเศษสุดของอัจฉริยะ หากทว่ากลับเป็นเพียงความละเอียดอ่อนเฉียบแหลมในการ “แสวงหาและเชื่อมโยง” ความแตกต่างหลากหลายที่ผ่านเข้ามาในชีวิต เพื่อผสมสังเคราะห์เป็นสิ่งแปลกใหม่ที่น่าอัศจรรย์ใจ

การอนุญาตให้อารมณ์ความรู้สึกและสิ่งละอันพันละน้อยของทุกคนในองค์กร ได้เข้ามาเป็นปะทะสังสรรค์อย่างเต็มไปด้วยสีสันและความหลากหลาย ก็ย่อมแปรเปลี่ยนเป็นวัตถุดิบชั้นเลิศในการสร้างแรงบันดาลใจให้ทุกคนในองค์กรได้หยิบยืมและต่อยอดไปใช้ในการสร้างสรรค์ โดยไม่ต้องเผชิญกับภาวะเบื่อหน่ายทางปัญญาอีกต่อไป

2. ผสมพันธุ์ความคิด

“การผลิตซ้ำซาก (Asexual Reproduction)” นับเป็นวิถีชีวิตของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งความแน่นอนและคงที่เป็นแหล่งกำเนิดแห่งความมั่งคั่ง ดังนั้น หน้าที่ของพนักงานระดับล่างจึงไม่ใช่การแตกต่างหรือสร้างสรรค์ หากทว่าคือ การฝึกฝนตนเองให้เคยชินกับการปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น

หากทว่า ปัจจัยที่ทำให้มนุษย์และสิ่งมีชีวิตชั้นสูงเต็มไปด้วยวิวัฒนาการและสร้างสรรค์ ก็คือ การสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ (Sexual reproduction) ซึ่งเปิดโอกาสให้ลูกหลานที่เกิดขึ้นมามีความแตกต่างและแปรผันจากบรรพบุรุษ (Mutation) นี่คือ ความสุนทรีย์ความงดงามท่ามกลางความหลากหลายของชีวิต

การกระตุกความคิดสร้างสรรค์ในองค์กร จึงไม่จำเป็นต้องแสวงหาจากที่อื่นไกล หากสามารถเริ่มจากการผสมพันธุ์ความคิด โดยไม่ต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์และความเข้ากันได้ของตรรกะเหตุผล หากทว่า สมาชิกทุกคนสามารถล้อเล่นกับความคิดได้โดยไม่จำกัดรูปแบบ ที่สำคัญยังต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยอมรับกับความพิลึกพิลั่นทั้งหลาย เพื่อแลกกับการได้มาซึ่งความคิดสร้างสรรค์ที่ล้ำเลิศ

3. ความภูมิใจแห่งเอกลักษณ์ (Originality)

การประหยัดต่อขนาด (Economies of scale) คือ การผลิตสินค้าในปริมาณมหาศาล เพื่อให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำที่สุด นี่คือ คุณูปการแห่งยุคอุตสาหกรรม ที่ทำให้ผู้บริโภคระดับล่าง (Mass Market) สามารถเข้าถึงสินค้าและความสะดวกสบายของเทคโนโลยีได้ด้วยราคาที่พอเหมาะพอควร

สิ่งที่มนุษย์ต้องสูญเสียไปเพื่อแลกกับความเจริญทางวัตถุ ก็คือ ตัวตนและเอกลักษณ์ เนื่องจากประสิทธิภาพของสายพานการผลิต คือ การลดความแตกต่างให้เหลือน้อยที่สุด สินค้าทุกชนิดจึงได้คุณภาพมาตรฐานไม่ผิดเพี้ยน นี่คือ สวรรค์ของผู้คนที่อยากไร้ขาดแคลน หากทว่าในศตวรรษที่ 21 คุณภาพที่เหมือนกันได้แปรเปลี่ยนเป็นความน่าเบื่อจืดชืด ผู้คนต่างแสวงหา

“สุนทรียะแห่งความไม่สมบูรณ์แบบ (The aesthetic of imperfect, impermanent and incomplete)” ที่ช่วยทำให้ชีวิตชีวาที่เลื่อนกลางได้หวนคืนมาอีกครั้ง

การแสวงหาความสร้างสรรค์ในองค์กร จึงไม่ควรหยุดยั้งที่การแสวงหาผลลัพธ์เพียงอย่างเดียว เพราะอาจนำมาซึ่ง “คุณภาพที่ไร้รสชาติ” หากทว่ายังต้องเปิดโอกาสให้พนักงานได้พัฒนาความภูมิใจแห่งเอกลักษณ์ (Originality) ซึ่งพร้อมจะแสดงความคิดเห็นที่เป็นตัวของตัวเอง โดยอาจจะเหมือนหรือแตกต่างจากพนักงานคนอื่นก็ได้ แต่สิ่งที่ทุกคนได้รับก็คือ ภาษาและการเล่าเรื่องที่แตกต่าง ซึ่งมากกว่าเพียงการตอบรับหรือปฏิเสธเท่านั้น

การทวนซ้ำคำตอบของคนอื่น โดยสำนวนภาษาที่ต่างออกไป บางทีอาจนำมาซึ่งการตีความแบบใหม่ (Re-Interpret) ซึ่งทำให้ค้นพบจุดบกพร่องของความคิดเดิมหรือส่องสว่างให้เห็นการผจญภัยครั้งใหม่ ที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตขององค์กรไปตลอดกาล

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) จึงไม่ได้เป็นเพียงระบบเศรษฐกิจใหม่ที่มาทดแทนเครื่องจักรเศรษฐกิจตัวเก่าเท่านั้น หากทว่ายังมีวิถีชีวิตใหม่ที่ต้องพัฒนาขึ้นมา นั่นคือ การปลดปล่อยพลังแห่งความเป็นมนุษย์ให้ออกมาโลดแล่นสร้างสรรค์ เพราะนี่เป็นคุณค่าเดียวที่เครื่องจักรและสายพานไม่สามารถผลิตซ้ำหรือเลียนแบบได้

.....

คำขอบคุณ ขออุทิศบทความนี้แด่ นายแพทย์อนุวัฒน์ ศุภชติกุล ผู้อำนวยการสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) ที่ช่วยจุดประกายความคิดในการขีดเขียนบทความชิ้นนี้ โดยคำถามที่ท้าทายว่า “เราจะจุดประกายความสร้างสรรค์ให้กับผู้คนในองค์กรได้อย่างไร โดยใช้เวลาและทรัพยากรที่น้อยที่สุด”

The Castle³

The title, Das Schloß, may be translated as "the castle" or "the lock". It is also similar to Der Schluß (close or end).[1] The castle is locked and closed to K and the townspeople; neither can gain access. The name of Klamm is similar to klempern in German, which means "to clamp, bolt or rivet" and may hold a double meaning; for Klamm is the lock that locks away the secrets of the Castle and the salvation of K.

Plot

The narrator, K., arrives in a village governed by a mysterious bureaucracy that resides in a nearby castle. When seeking shelter at the town inn, he gives himself out to be a land surveyor summoned by the castle authorities. He is quickly notified that his castle contact is an official named Klamm, who, in the introductory note, informs K. he will report to the Council Chairman.

The Council Chairman informs K. that, through a mix up in communication between the castle and the village, he was erroneously requested but, trying to accommodate K., the Council Chairman offers him a position in the service of the school teacher as a caretaker. Meanwhile, K., unfamiliar with the customs, bureaucracy and processes of the village, continues to attempt to reach the official Klamm, which is considered a strong taboo to the villagers.

The villagers hold the officials and the castle in the highest regard, justifying, quite elaborately at times, even though they do attempt to appear to know what the officials do, the actions of the officials are never explained; they simply defend it as being absurd any other way. The number of assumptions and justifications about the functions of the officials and their dealings are enumerated through lengthy monologues of the villagers. Everyone appears to have an explanation for the official's actions that appear to be founded on assumptions and gossip. The descriptions given by the towns people often contradict themselves by having very different features and routines within a single person's description, but they do not try to hide the ambiguity, instead they praise it as any other action or feature of an official should be praised. One of the more obvious contradictions between the "official word" and the village conception is the dissertation by the secretary Erlanger on

³ http://en.wikipedia.org/wiki/The_Castle

Frieda's required return to service as a barmaid. K. is the only villager that knows that the request is being forced by the castle (even though Frieda may be the genesis[13][14]), with no consideration of the inhabitants of the village.

The castle is the ultimate bureaucracy with copious paperwork that the bureaucracy maintains is "flawless". This flawlessness is of course a lie; it is a flaw in the paperwork that has brought K. to the village. There are other failures of the system which are occasionally referred to. K. witnesses a flagrant misprocessing after his nighttime interrogation by Erlanger as a servant destroys paperwork when he cannot determine who the recipient should be.

The castle's occupants appear to be all adult men and there is little reference to the castle other than to its bureaucratic functions. The two notable instances are the reference to a fire brigade and that Otto Brunswick's wife declares herself to be from the castle. The latter declaration builds the importance of Hans (Otto's son) in K's eyes, as a way to gain access to the castle officials.

The functions of the officials are never mentioned. The officials that are discussed have one or more secretaries that do their work in their village. Although the officials come to the village they do not interact with the villagers unless they need female companionship, implied to be sexual in nature.